

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Pixérécourt, René Charles Guilbert de.; ved K.
L. Rahbek.

Titel | Title:

Elisa Werner eller Uskyld seirer : Skuespil i 3
Optog, efter Guilberts Pixerecourts franske
Original

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Johan Frederik Schultz, 1806
Fysiske størrelse | Physical extent: 86 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Mahbers
Elisa Berner

56,-- 294- 8°

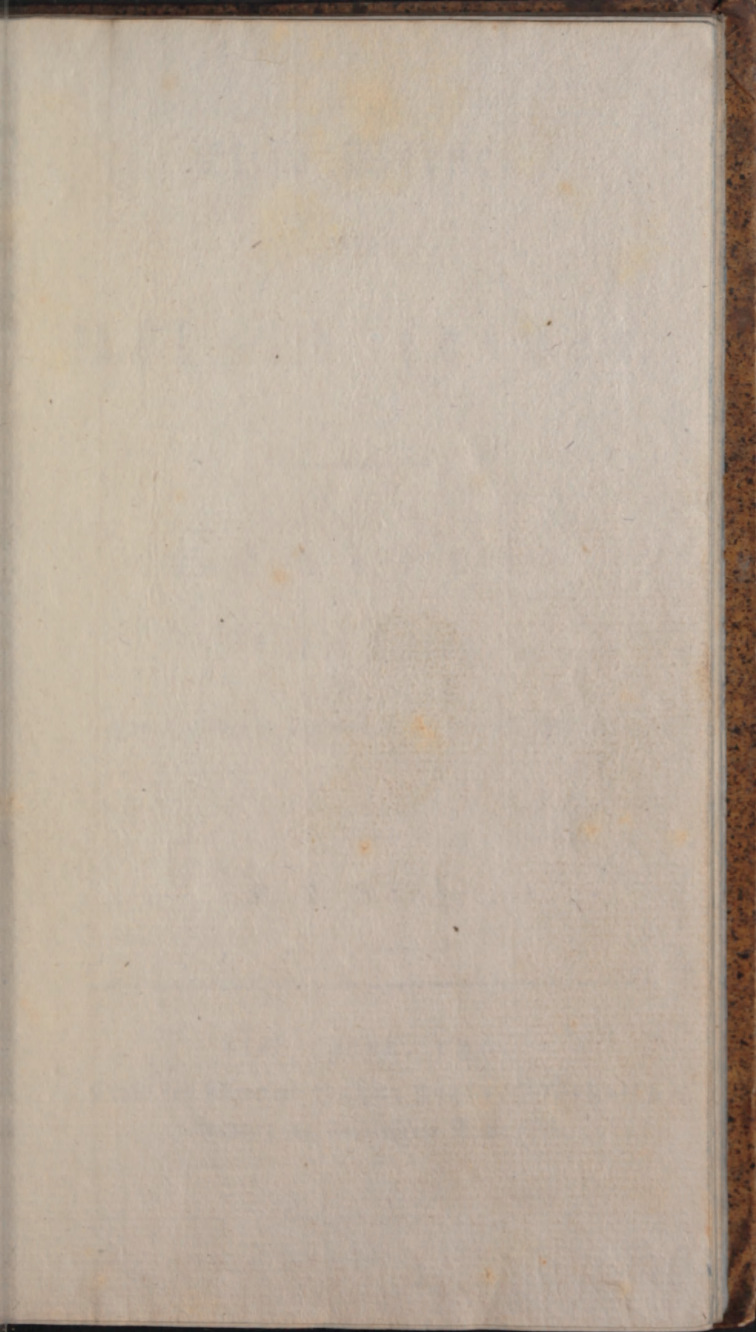
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°

1 1 56 0 8 01923 9

+ REX

Elisa Berner

eller

U s k y l d s e i r e r .

S k u e s p i l

i tre Ofter

efter Guilberts Pixerecourts franske Original.

Red

A. L. Rahbek.

Kjøbenhavn, 1806.

Trykt hos Directeur Johan Frederik Schultz,
Kongelig og Universitets Bogtrykker.

Personerne.

Elisa Werner.

Grev Edvard Fernheim, Oberst i keiserlig Tjeneste,
hendes Mand.

Isidor Schærding, hendes første Mand.

Major Nauenthal, Eduards Onkle.

Julius Schærding, Elisas Søn 15 Aar.

Werner, Elisas Fader under Navn af Moritz, For-
valter paa Slottet, en blind Olding.

Brown, Castellan.

Haudegen, gammel Invalid, Schweizer paa Slottet.

Gertrude, Pige hos Moritz.

Berchtold, Isidors Staldbroder

Domestiker.

Bønder og Bønderpiger.

Scenen er paa et af Grev Fernheims Godser i Nærheden
af Antwerpen.

Første Akt.

(Theatret forestiller en smuk Drebhauge; midt paa Muren i Bagsgrunden er et stort Stakitvark, som optager næsten hele Bagsgrunden; tæt ved Stakitet er paa venstre Haand en liden Dør, der gaaer ud i Marken, som man seer langt borte).

Første Scene.

Haudegen. Bønder. Bønderpiger. Domestiker.

Haudegen (i Spidsen for Bønder og Domestiker, der staae opstille i to Seleder, med en Stok i Haanden). **Giv Agt!** Højs nu alle paa eengang! paa eengang! det duer ikke; vil Jomfruerne engang være saa gode at høre paa mig isteden for at sladdre med Deres Kammerater! hvad er det for noget! her skriger jeg mig fordærvet en heel Time for at lære dem en Ting, der er som God i Høse! og lige vidt er De kommen. For en Ulykke! jeg vilde heller exercere og commandere ti Compagnier Rekruter, eller en eneste Ploton unge Piger. Lad os da begynde reent forfra igien. Høire Haand i Belret, som for at slippe en Bouquet; ikke saadan! Kroppen frem! aah! hvor det er kluntest! see nu paa mig (statter sig i Positur). Staaer nu jeg ikke rigtig? Det er nok nogen Sag; venstre Hod tilbage! kan De ikke gjøre som jeg!

Anden Scene.

Elisa. De Forrige.

Elisa. Hvad er der da paa Færde med Dig, min kiære Haudegen! siden Du skriger saa høit; man kan jo høre Dig til den anden Ende af Dyrehangen.

Haudegen. Deres Naade seer, at jeg giver alt, hvad jeg kan, for at lære de flette Soldater noget; men jeg kommer aldrig nogen Wei med dem; deres Hoveder ere saa haarde som det, (staaer paa sit Træbeen med sin Stok).

Elisa. Men hvorfor vil Du ogsaa pine dem saaledes?

Haudegen. Hvorfor? Herr Greven er her maaskee inden en Time. Jeg vilde gierne overraske ham paa en behagelig Naade. Jeg vilde ogsaa gierne, at Major von Rauenthal hans Onkel, som kommer her første Gang, og som jeg har tiend under snart for 30 Aar siden, skal endnu hos den gamle Haudegen finde de lykkelige Anlæg, som hans Foresatte den Gang lagde Mærke til, og som i mindre end halvanden Aar gjorde ham til Corporal.

Elisa (smilende). Det er et meget naturligt Ønske.

Haudegen. Jeg vilde, han ved første Diekast skulde falde i Forundring over den Orden, jeg havde indført her; men det er ikke at tænke paa, Deres Naade! jeg har at gøre med raa og ulærwillige Menneſker. . . . O! jeg forsikrer Dem, man saaer aldrig noget ud af dem.

Eli.

Elisa. Lad dem handle efter deres Hierte; der er ingen Ting, der smigrer saameget, som hvad der kommer fra et ømt og godt Hierte.

Haudegen (rodt). Naar Deres Raade saa befaler, for mig gierne. (affides.) Her bliver aldrig Tre at lægge ind. (hoit.) Jeg gaaer, Deres Raade! (han vender sig for at gaae ud, Bønderne som staae i to Seleder gjøre Høire om for at følge ham.) Jeg befatter mig ikke mere dermed. (vender sig ivrig, og skriger til Dem:) Hold Trit da! holdt Tritt! O! jeg vil ikke mere have med det at gjøre. (han marcherer dem for, og gaaer ud i Spidsen for dem).

Tredie Scene.

Elisa. Brown.

Brown. Deres Raade! der er et Brev, som kom i dette Dieblif.

Elise. Jeg er Dem meget forbunden, Herr Brown! for det De har selv gjort Dem den Uleilighed at bringe mig det (seer paa Posttemplet.) Fra München Jeg har i otte Aar ikke staaet i Brevbexling med Nogen der. (Bræder Brevet, og synes hange for at aabne det, affides.) Hvorfor banker mit Hierte saa stærkt? — Skalde denne Beklemmelse bebude mig nogen ny Ulykke? — Det er blot Svaghed; jeg vil læse (seer efter Underkristen.) Eugenia Holbak min gamle Veninde! hvad kan hun have at skrive mig til? (Siennemløber hurtigen Brevet med Tegn paa Skræk, og afbrøder Læsningen med det Udraab:) Himmel! skal jeg troe mine Dine?

Brown

Brown (som har givet Aigt paa hende). Hvad sat-
tes Deres Raade? Dette Brev, der gjør et saa
hæftigt Indtryk paa Dem

Elisa (vedbliver at læse). O! nei! det er umu-
ligt der er ingen Tvivl mere Jeg
er forloren.

Brown. Deres Raade forfærder mig.

Elisa. To levende Mænd! hvilken græffelig
Forsatning!

Brown. Gud; hvad vil De sige.

Elisa. Ja! jeg har været giort forhen.

Brown. Og har nu ægtet en anden Mand;
jeg gyser.

Elisa. Læs fiære Brown! læs selv.

Brown. Jeg veed ikke, om jeg bør

Elisa. Jeg beder Dem, læs.

Brown (læser). Jeg skynder mig at under-
rette Dem, fiære Elise! at Isidor Scharding, som
har siddet otte Aar her i Fængsel, og som, vi
troede, var død, har fundet Leilighed at undvige.
Smigre Dem ikke med, at denne Efterretning
kan være tvivlsom; den er alt for sikker, jeg har
selv mødt den Elendige en halv Meil herfra.

Elisa. Store Gud! er endnu din Brede ikke
udtømt?

Brown. Det er da det Menneske, De sy-
nes at være saa bange for.

Elisa. Af jeg rødmer ved at tilstaae det;
men i denne grusomme Forsatning trænger jeg til
en forstandig og oplyst Mands Raad, og hvor
kan jeg finde bedre end i Deres Erfarenhed og
Venskab for mig? . . . Ja, min Herre! denne

Isi

Isidor Schærding, denne elendige Dy-
havsmænden til alle mine Ulykker er
det er græffeligt! Min Mand.

Brown. Deres Mand! var De da ikke
sikker paa hans Død, da De indgik et nyt Ege-
teskab?

Elisa. Det troede jeg at være, og det vilde
enhver i mit Sted have troet; jeg har endnu lov-
gyldige og umistænkkelige Beviser; en Attest fra
Dyrigheden, et Certificat fra Lægerne, et Udtog
af Dodelisterne med behørig Paategning? Hvad
behøvedes mere?

Brown. Ved hvem blev disse Papirer Dem
tilstillede?

Elisa. Ved en Ven af dette Uhyre.

Brown. Kunde han have nogen Fordeel af
at bedrage Dem?

Elisa. Jeg begriber det ikke, men hvo saa
Dophavsmændene, hvad Grundene ere, som jeg
ikke kan fatte, er jeg ligesuldt Offer for en affhye-
lig List. Der staaer jeg da mellem to Mænd,
hvoraf den ene kun vilde fortjene mit Had, hvis
det ikke i en lang Række af Aar havde forvandlet
sig til den dybeste Foragt; medens den anden
kiærlig, om og høimodig har gjort saa meget for
mig, at jeg ikke kan andet end beundre ham!
Gud! naar hører dog mine Forfølgelser op?

Brown. Siden De værdiges at skænke
mig Deres Fortrolighed, vover jeg at bede Dem
intet at dølge for mig, om jeg maaskee skulde være
i stand til

Elis

Elisa. De skal faae alt at vide. Det kan nu være henimod sexten Aar siden, jeg var dengang lidt over femten, at denne Isidor Scharding, der var, hvad jeg siden har faaet at vide, rømt af kejserlig Tjeneste, tog sit Ophold i München. Min Fader, der havde udmærket sig i Krigen og nu stod paa Pension, havde bosat sig der i Byen; jeg var al hans Haab og Trøst paa hans gamle Dage, og min hele Bestræbelse var at lindre ham det Tab, vi havde begge for ikke længe siden lidt i min Moder; uden at være rige eller fornemme nærmede vi os alt meer og meer til den Lykke, som et roligt og nsifomt Sind bedst finder i Middelfstandens Kaar, da jeg var saa ulykkelig hos en formeent Veninde at møde denne Elendige, der under det behageligste Udortes og det meest forførfiske Væsen, skulede de nedrigste Tilboieligheder, og det meest fordærvede Hierte. Han gav sig Mine af at bringe mig sin Hylдинг, jeg lod mig forlede, og lovede at understøtte ham, naar han begjærede min Haand af min Fader. Men det var ikke hans Hensigt; han vidste alt for vel, hvor lidt han for en erfaren og skarpsæende Mand var istand til at giøre Rede for, hvo han var. Ved Hielp af hiin Troløse, som jeg ansaae for min Veninde, fik han mig loffet ud af min Faders Huus, og førte mig hen paa en Lystgaard, hvor jeg var aldeles i hans Hænder; ikke desmindre, og saa forblindet jeg end var af ham, maatte han dog formelig lade sig vie til mig, inden jeg blev hans. Jeg skrev min Fader til for at undskyldte mig, og udbede mig hans Forladelse og

Sam-

tykke; hans Evar var skrækkelig: han underrettede mig, at han for evig forlod det Sted, hvor jeg havde vanæret hans Navn! han gav mig sin Forbandelse, og forbød mig nogensinde mere at komme for hans Dine. Jeg iilte til München; han var der ikke mere, og ingen kunde sige mig, hvor han var taget hen. Isidor, som hidtil havde forstilt sig i det Haab, at min Fader skulde give mig en passelig Medgift, begyndte, saasnart dette Haab forsvandt, at vise sig, som han var; han overgav sig uden Betænkelighed til alle de Laster, han var hensalden til; intet Middel var ham for nedrigt eller for farligt, naar det kunde hjælpe til hans vante Udsvævelser. I sex Aar, jeg levede med ham, maatte jeg giennemgaae alt det skrækelige, Armod og Skændsel har med sig! udsat for den yderste Rød, ufladelig mishandlet af den Afskyelige, som jeg maatte kalde min Mand, og som gjorde mig en Brøde af min Smerte, var min eneste Trøst i Nattens Stilhed at græde og bede til Gud, dog at give mig min Faders Hierte tilbage; forgiæves! han vedblev at være døv ved mine Bønner! o! jeg seer det! jeg seer det! der er ingen Fred for det Barn, der har paadraget sig sin Faders Forbandelse.

Brown. O ædle Frue! skulde en saadan Ungdoms Forseelse være saa utilgivelig, hvo vilde da være reen? Men bliv ved, jeg beder Dem. Jeg længes usigelig efter at erfare Deres videre Skæbne.

Elisa. Da dette sørgelige Egteskab havde været i sex Aar, fik jeg, at vide, at min Fader
hav

havde bosat sig i Bryssel, og at en Bankerot havde
 skilt ham ved hans Formue, saa han havde ikke
 andet at leve af, end den Pension af Keiseren,
 der neppe var tilstrækkelig til at forskaffe ham de
 første Nødvendigheder. Træt af at mishandles,
 opbragt over hint skamløse Menneskes Forhold og
 Forslag, overvældet af Længsel efter min Fader,
 forlod jeg hemmelig München, tog min Søn med
 mig, og det lidet, Isidor endnu ikke havde skilt
 mig ved; jeg kom til Bryssel; jeg tog hen til
 min Fader; men denne ædle Olding, forbitret af
 Smerte og af sin Sygelighed (han havde imidler-
 tid mistet sit Syn) var ubøieligere end nogen-
 sinde; han forbød mig at komme for sig, og gav
 mig sin Forbandelse paa ny uden at vilde høre
 mig. Fast besluttet at faae hans Forladelse, hvad
 det end skulde koste, antog jeg et falsk Navn, og
 kaldte mig Clara Baldau; jeg opholdt mig i sam-
 me By som min Fader, og var saa lykkelig ved
 mit utrættelige Arbeide og ved at nægte mig alle
 mulige Bequemmeligheder, at see mig istand til
 at lindre hans tunge Kaar; aldrig erfoer han, fra
 hvad Haand denne liden Hielp kom, (smertelig.)
 han vilde have stødt den fra sig med Afsty, havde
 han haft mindste Formodning om, at den kom fra
 hans Datter. Hver Dag gik jeg hen paa det
 Sted, han havde udvalgt til sin Spadseregang;
 der betragtede jeg med Rædsel de Spor, Sorgen
 havde suret i hans ærværdige Pande, bebreidede
 mig mit Forhold, og bad ham i mit inderste Hierte
 om Forladelse derfor. Disse smertelige Gølelser
 havde usigelig Sødhed for mig; jeg saae min Fa-
 der

der uden at sees af ham, uden at han kunde misunde mig denne søde Trost. Var jeg engang imellem saa lykkelig, at kunde tilfældig komme til at røre ved hans Haand, eller hans Klæder, da bankede mit Hierte beruset af Glæde; det var mig, som han havde tilgivet mig, og et saadant saligt Dieblif lod mig glemme mine Bekymringer.

Brown. O Grevinde, havde De end forset Dem langt værre, en saadan Opførsel havde udsløttet enhver Forseelse.

Elisa. Da jeg blev underrettet om Isidors Død, havde jeg ingen Grund mere at modsætte mig Fernheims ædelmodige og sømme Kierlighed; jeg gav ham min Haand, De veed, at hans høimodige Godhed uden mit Vidende vor Bryllupsdag ved et formeligt Document skænkede mig dette Slot med Alt, hvad derunder hører; jeg besluttede da at betrygge min Faders Kaar, og under Navn af Grevinde Fernheim lod ham foreslaae at paatage sig Bestyrrelsen af dette Gods. Han indvendte sin Alder og sine Svagheder; jeg hævdede alle Hindringer, og er endelig saa lykkelig at have ham hos mig og see ham hver Time paa Dagen, dog uden at torde tale med ham, denne Fader, hvis Brede jeg havde fortient, og som jeg gierne hengav mit Liv for.

Brown. Hvorledes? denne gode Moris!

Elisa. Er Werner, min Fader.

Brown. Og De anklager Dem! o hvad kunde da en Datter gjøre mere? . . . men hvad blev der af Deres Son? — Skulde det.

Elisa. Min Son! . . .

Fier=

Fjerde Scene.

De Forrige. Julius.

Julius (kommer løbende glød). Deres Raade! Deres Raade! Greven kommer Vognen kører nu ind ad Slotsgaarden . . .

Elisa (sagte til Brown). Min Mand! (hun synker ned paa en Bænk og søger at fæste sin Forvirring).

Julius. Han spurgte strax efter Deres Raade, og han iler hid for at overraske Dem, men jeg løb i Forveien for at være den første, der bragte denne gode Tidende. Nu skynder jeg mig tilbage til Herr Haudegen, for det vi skal komme samtlig at bringe Herr Greven vor Velkomst. Herr Haudegen har nok forbudet os at tale om det, men jeg er saa glad, at jeg siger det til enhver, jeg møder (løber ud).

Brown. Det er godt, Julius!

Femte Scene.

Elisa. Brown.

Elisa. Edvard allerede! — hvor vover jeg at komme for hans Dine.

Brown. Smerten forvilder Dem, Deres Raade! Herr Greven veed intet af denne uhyggelige Hemmelighed.

Elisa. Han veed Alt, kære Brown! han veed, at Isidor var min Mand, at jeg havde en Søn med ham, men han troede, jeg var Enke, da han ægtede mig; erfarer han nu, at Isidor lever, hvad

hvad skal jeg da sige? hvorledes skal jeg retfærdiggjøre mig i hans Dine? Han vil mistænke mig for at have misbrugt hans Kierlighed og Tillid for at tilvende mig hans Belgierninger! at see mig beskylt for Forskillelse, Utafnemmelighed, Redrighed! o gode Brown! det sønderriver mit Hjerte; det udholder jeg aldrig.

Brown. Der kommer nogen; sat Dem, naadige Frue! jeg besværges Dem.

Elisa. Har jeg Mod dertil? jeg ulyksalige! hvilken Dag forestaaer mig?

Siette Scene.

De Forrige. Edvard. Majoren.

Edvard. God Dag, kiære Klara! (omfavner hende).

Elisa (hilser paa Majoren). Velkommen, Herr Major!

Majoren (omfavner Elisa). God Dag, kiære Niece; Vi har aldrig seet hinanden før; men efter Alt, hvad Edvard har sagt mig om Deres Character og Egenstaber, maa jeg gjøre mig en Vre af, at have Dem i vor Familie. En smuk Kone, der er saa god, som De har almindelig Ord for at være, er et Hjirbladskløber, som maa bringe Lykke for Bunderen.

Elisa. Herr Major! jeg vilde nok ønske, De havde et paalideligere Vidnesbyrd for mig end Edwards; han har viist sig al for aabenbar partist til min Fordeel, til at staae til Troende.

Ed-

Edvard. Stille! stille! min Clara! hvo af os har den anden meest at takke! af mig fik Du høit nogen udvortes Overflod, som Du glad vidste at undvære, og ingen Priis sætter paa; af Dig fik jeg mine Dages Lykke, en Lykke, som ikke endes førend med os.

Elisa (assides). Gud give det!

Edvard. See her! kiære Brown! Dem havde jeg jo nær ikke seet over alt dette. Maa hvorledes staaar det med Dem?

Brown. Jeg takker Dem, Herr Greve! De veed, det staaer sig altid vel med mig, naar jeg seer dem, jeg holder af, og jeg seer Dem glade og lykkelige.

Edvard. Onkel! her seer De Castellanen her, en brav Mand, og desuden . . .

Majoren. Ingen desuden Edvard! det Navn gaar over Alt. Deres Haand, Herr Brown! vi maa lære at kiænde hinanden nøiere. (Man hører et muntret Omgævd, og ligesom et Slags Krigsmarch.) Hvad er det, jeg hører.

Edvard. Jeg tør vædde, der er noget, den gamle Haudegen vil overraske os med.

Brown. De har glettet det, Herr Greve!

Edvard. Nok en brav Mand, Onkel!

Majoren. For Diæblen! Du er lykkelig at faae saa mange samlede blandt saa faa Personer, sommetider maa man søge langt, inden man finder een eneste.

Syvende Scene.

De Forrige. Haudegen og Julius i Spidsen
for Bønderne og Bønderpigerne.

Haudegen (til Bønderne, som han anfører i to Seleder,
og som komme omkring Greven og Majoren). Holdt! retter
Eder! (til Greven.) ligesom Alexander Magnussen
da han gjorde sit Indtog i Constantinopel, og
Keiser Karl Magnussen, da han havde overvundet
den stærke Rikarpe Roland, blev modtaget, Herr
Oberst, af . . .

Edvard. Nok, nok! jeg skænker Dig Res-
ten, gamle Krigskammerat! det, Du føler for
mig, er mere værdt, end alt, hvad Du kunde sige.

Julius. Naadige Herre! modtag vore lyk-
ønskuinger og vore Blomster; vi kan ikke, som Herr
Haudegen, holde ziirlige Taler; vi kan ikke andet,
end elske Dem af vort ganske Hierte, som den bed-
ste Herre, den ædelmodigste Mand, og vi skal al-
drig glemme, hvad De har gjort for os.

Edvard (til Haudegen). Det gjør mig ondt for
Din Lærdom, min gamle Ven! men det er meget
mere værd, end alle Dine Magnusser.

Haudegen. Hver har sin Smag, Herr
Oberst! og jeg er vis paa, at Herr Majoren. . .

Majoren. Tænker ligesaa.

Haudegen. Saa det er alt, hvad jeg har
for al min Flid og Umage?

Edvard. Hvorledes?

Haudegen. Skamfærd! jeg har svædet over
i otte Dage, inden jeg fik alt det skrabet sammen.

Ed.

Edvard. Da vil jeg vædde paa, Julius har ikke været saa længe om det, han sagde.

Julius. Naar Hiertet taler, har man ingen Studering fornøden.

Majoren. Det er en interessant ung Knøs.

Edvard. De vilde endnu finde ham interessanter, hvis jeg kunde sige Dem . . .

Majoren. Det er vel en af Deres Forpagteres Sønner? ikke Niece!

Elisa (forlegen). Nei min Herre! det er . . .

Haudegen. Det er et faderløst og moderløst Barn, som Grevinden . . .

Majoren. Ah! jeg kan tænke mig, hvad det er; et Elkovsbarn, eller Frugten af en ilde passet Forening.

Elisa. Min Forvirring vil forraade mig, (assides).

Majoren. For man siger, her er ingen ulykkelige mere, siden De er kommet til at boe her.

Elisa. Er det ikke en Pligt?

Majoren. Som man til Ulykke er alt for forsømmelig med at opfylde. Men det unge Menneske staaer mig an; jeg kunde have lyst til at tage mig af ham. Hvor gammel er Du, min Ven?

Julius. Snart femten Aar.

Majoren. Det er den bedste Alder! for Pokker! jeg var ogsaa femten Aar, da jeg først kom til Armeen. Hør Julius! om sex Uger begynder Feldtoget; vil Du følge med mig, skaffer jeg Dig ind ved mit Regiment.

Julius. Herr Majoren har megen Godhed for mig!

Elisa. Jeg troer ikke, han har synderligt Anlæg.

Majoren. Hvor kan De vide det, Niece! man har saa tit seet Mennesker, ingen drømte om, der med eet har vilst, hvad de var, og . . .

Haudegen. Ja det har man seet mere end eengang; og var jeg ikke saa tidlig bleven Invalid . . .

Majoren. Det tegner paa Alting til, at Krigen bliver heed; det er muligt, i den første Træfning, at han falder . . .

Elisa (med Skrak og Deeltagelse. Falder, o Herr Major! skaan . . . et Barn!

Edvard. Tael ikke om det i min Kones Nærværelse; hun har overmaade megen Godhed for det unge Menneske.

Majoren. Det lader det til.

Haudegen. Hvorfor skulde han ikke falde? eengang skal vi dog alle den Vej.

Majoren. Lever han derimod, og fører sig fæk op, kan han være vis paa Hørfremmelse.

Haudegen. Ja vist! saadan er vi kommet frem i Verden, Herr Majoren og jeg. Vi har udmærket os for nu snart 20 Aar siden i Fægning ved Nizza og Biddin; og paa Balpladsen ere vi blevne belønnede for vor Tjeneste, begge to. Hele Forskiellen var, at De blev Major og jeg Corporal; men det er ikke meer end billigt.

Elisa (til Edvard, der smiler i dybe Tanker. Hvad fattes Dig min Ven! hvad Du er mørk og tankesuld.

Majoren. Virkelig! jeg har paa nogle Dier blifke seet hans Pande mørknes, hans Dine hæfte sig paa Jorden. Det skal De ikke undre Dem over; det hændes ham iblandt. Kom an! jeg vil vædde paa, han i dette Dieblif tænker paa den Karl, der holdt os an i Skoven.

Elisa. De blev anholdt?

Edvard. Kiære Onkel! hvorfor vil De erindre om Noget, som kan forurølige

Majoren. Mig ikke i mindste Maade, det forsikkrer jeg Dig.

Elisa. Hvad er der hændet Dem? jeg maa endelig vide det?

Edvard. Det er Intet.

Elisa. Min Ven! jeg beder Dig, tal! mit Venkab fordrer det af Dig.

Edvard. Just som vi skulde fiøre ud af den Skov, som støder her til Dyrehaugen, kommer et Menneske, hvis Udvortes og Udseende vidnede om den yderste Mangel, farende ud af Krattet, stiller sig lige for Bognen, og spørger os i en mørk Zone, om han endnu var langt fra Grev Edvard Fernheims Slot?

Elisa (sagte til Brown). O kiære Brown! hvis det var

Edvard. Det er ham selv, De taler med; svarte jeg . . . Ham selv? De er Grev Fernheim? — Ja! hvad vil De mig? — Og De har for otte Aar siden giftet Dem med en Enke ved Navn Hvad vedkommer det Dem? . . . Det skal De erfare. Farvel! vi sees snart igien.

Elis

Elisa (sagte til Broen). Jeg skælber.

Edvard. Ved disse Ord forlader han os; jeg raaber efter ham; han flygter; jeg springer ud af Bognen, og efter ham; han flyr dybt ind i Skoven; jeg er nær ved at naae ham

Attende Scene.

De Forrige. Isidor (seer igiennem Sittervarket, og holder Die med, hvad der foregaaer i Dørehængen).

Elisa (som følger alle Grevens Bevægelser, kaster et Die hen i Baggrunden, og bliver Isidor vaer). O Himmels! jeg ulyksalige! (sagte til Broen.) Han er der! jeg saae ham! —

Edvard (som seer hende segne). Elara! store Gud! Hielp!

Haudegen (til Bønderne). Saa afsked da til Slottet, I der! . . . I staae der, som nogle Toffer, og gabe. (Ved Elisas Skrig er Isidor blevet borte).

Niende Scene.

De Forrige uden Isidor.

Elisa (sepende). Jeg trænger til Intet.

Haudegen (til Bønderne). Bliv!

Elisa. Om Forladelse, min Ven! men Din Fortælling har gjort et Indtryk paa mig, som jeg ikke kan beskrive Dig.

Majoren. Denne Gælelse

Elisa. Er meget naturlig, naar det gælder en Mand.

Edvard. Jeg takker Dig, men som du seer, var vi ikke i mindste Fare.

Haudegen. Herr Oberst! hvor er den Kærlighed? Han skal være min Mand. (Til Bønderne.) Vil I lægge Jer Vrede ind! følg med mig; lad os randsage Skoven, og bringe ham op død eller levende, den uforskammede, som har vovet at true saa god en Herres Dage.

Elisa. O nei! lad ham heller slippe langt bort herfra. Det er alt det, jeg ønsket.

Haudegen. Men Deres Raade!

Edvard. Adlyd!

Haudegen. Jeg lyder (der ringes paa den lille Dyrerestaurant.) Ah! der har vi gamle Fader Moritz, han kommer vist for at hilse paa Herr Greven.

Elisa (til Brown). Min Fader!

Brown. Taalmoddighed.

Tiende Scene.

De Forrige. Werner, ført af Gertrude.

Edvard. Kom hid, gode Moritz! det glæder mig at see Dem! men hvorfor vil De, der er saa svag, umage Dem herhid til mig.

Gertrude. Det sagde jeg til Husbond; men han vilde ikke høre mig engang.

Werner. Herr Greven er saa god! men da vi ikke har haft den Lykke at have ham her paa Godsset i de sex Aar, siden Fru Grevinden gjorde mig her til Forvalter, burde jeg dog, synes mig, være en af de første til at gjøre Dem min Opvartning.

Werner

Edvard (til Sandegen). Kom med en Stol!
(til Werner.) sæt Dem, retskafne Mand!

Werner. Tillad, Herr Greve!

Edvard. Nei! jeg fordrer det.

Flevte Scene.

De Forrige. Isidor. Berchtold.

(Medens alle ere klyngede om Moris, lise Isidor og Berchtold sig ind ad Laagen, og smutte ind i Dyrehaugen).

Elisa (til Brown). Jeg skielver for, han skal snige sig ind i Slottet.

Tolvte Scene.

De Foregaaende undtagen Isidor og Berchtold.

Elisa (sagte til Julius). Julius! gaar hen, og luk den lille Dyrehaugslaae.

Julius. Ja Deres Naade. (Gaar hen, og lukker Vorten).

Edvard. Siig mig, gode Moris! hvorledes er De tilfreds her? er De fornøiet med Deres Stilling?

Werner. O Herr Greve! kan man ønske sig bedre i Verden, naar man har den Lykke at leve hos en Dame, som hendes Naade? er ikke Alt, hvad der omgiver hende, fornøiet og lykkelig? er der paa det hele Guds nogen Kone, nogen Søn, nogen Moder, nogen Ven, der ikke har hendes ædelmodige Godhed at takke for, de har beholdt, hvad de havde kiærest? er der nogen Ulykkelig,

Kelig, hvis Taarer hun ikke har astørret, hvis Kummer hun ikke har lindret? o! er den skønne Kvinde Jordens deiligste Smykke, da er den dydige en Gudsdom paa paa Jorden.

Edvard. Hvor stolt jeg maa være af at være Din Mand, ædle Clara!

Berner. Om Forladelse, naadige Grevinde! jeg vidste ikke, De var tilstæde; imidlertid er det en Grund mere til at fortælle Herr Greven Alt, hvad De har gjort for mig.

Elisa (afides). Altho' havde i mit Sted ikke gierne gjort det samme?

Berner. Da Smerte og Kummer havde hentæret mine Taarers Kilde, og jeg, i femten Aar berøvet Alt, hvad jeg har havt tiært, ikke ønskede andet end Døden, finder jeg af den smæsteste Omhu, man kunde vente af en Datter eller en Kone, og det hos en vildfremmed.

Elisa (affides). Hos en vildfremmed!

Berner. Da hendes Raade for et Aar siden havde forladt Dem i Ramur, da De tog til Armeen, kom hun hid tilbage; en ondartet Feber hentærede dengang de saa Kræfter, mine Ulykker havde løvnet mig, og drog mig hastig mod Graven, mine Lidelsers eneste Grændse. Denne Kone eller rettere denne Engel, næies ikke med at falde af Kunstens Bistand til min Hielp, hun kommer selv til sit Hollænderi, vælger det til sit Opholdssted, og erklærer, hun ikke tager derfra, saalænge hun seer mine Dage i Fare. Hendes omme Befymring forudseer Alt, udstrækker sig over Alt; hun taaler ikke, at nogen anden kommer mig nær; hun

hun vaager for alle mine Fornødenheder; det er af hendes velgiørende Haand jeg modtager alt det, der kan oplive mine Kræfter, eller skaffe mig min Helbred igien; det var, som den mindste Tjeneste, en anden viste mig, var et Køn fra hendes Goddædighed.

EDVARD (beruset til Elisa). Tilbedelsesværdige Kone; hvad kan opveie den Lykke at være Din?

WERNER. Da Sygdommen, der var kommet til det høieste, virkelig bragte mit Liv i Fare, da var det hendes beundringsværdige Omhed ret visse sig i sin fulde Glæde. I fem Dage, da jeg var fra min Samling, nød hun hverken Sode eller Hvile; hun hang uafslædig ved Hovedgierdet af min Seng med taarefulde Øine, og intet var i Stand til at bortrive hende fra dette smertelige Syn. Gode Samle! sagde hun, holdt min Haand inden i sine, og vædede den med sine Taarer: min Fader! lev til Held for alle dem, der omgive Dem. Denue rørende Stemme, der gienkaldte mig en Person, af! hvis Character er langt forskjællig fra hendes, denne Stemme trængte ind til mit Hierte, den udrettede langt mere, end alle Kunstens Hielpemidler; den kaldte mig tilbage til Livet, som herefter skal være helliget til at ære, elske, og velsigne min Velgiørerinde. O lad mig trykke den til mine Læber, denne veldædige Haand.

Elisa (trækker Haanden til sig, sagte:) Være nød til ikke at torde tale i sin Faders Nærværelse.

WERNER. Beundringsværdige Kone, høimodige Velgiørerinde! unddrag mig ikke denne Lykke.

Eli.

Elisa (sagte). Det er ikke hans Datter, det er Grevinden, han velsigner.

Haudegen. Men om Forladelse, jeg synes ikke, det var med Taarer, man skulde høitidelig holde Herr Grevens Hiemkomst.

Majoren. Det er saa omtrent ogsaa min Mening.

Haudegen. Istæden for at gjøre hinanden saa vemodig, skulde de heller gaae Dyrehaugen og Slotshaugen rundt, og see hvor alt er blevet forskjønnet i Deres Fraværelse.

Edvard. Skede Dig en stor Fornøielse dermed? gamle Krigskammerat!

Haudegen. Ja Herr Greve! (sagte til Julius,) Er Alting istand til

Julius. Ja! Ja!

Haudegen. Og desuden er det Markedsdag, og vi har meget at lade Dem see.

Julius (sagte til Haudegen). Stille Herr Haudegen! naar De siger Alting, er der ingen Overraskelse.

Haudegen. Jeg troer, Du har Ret.

Edvard. Gode Mors! bliv De paa Slottet, vi komme paa Diebliffet igien.

Werner. Jeg kan ikke, Herr Greve! jeg maa nødvendig til Hollændergaarden.

Gertrude (sagte til Julius). Vi har ogsaa vore Marsager.

Julius. Rigtig?

Gertrude. De skal see.

Werner. Men jeg maa bede Dem have den Godhed at opholde Dem der et Dieblif, naar De
kom

kommer tilbage; det vilde være mig saadan en Glæde at have Dem nogle Diebliske hos mig.

Edvard. Det lover jeg.

Gertrude (til Julius). O hvad jeg er glad.

Haudegen (kommer mellem Gertrude og Julius). Hvad er der! det maa jeg vide.

Gertrude. Det saaer De ikke at vide.

Haudegen. Lille Skielmsmester!

Edvard. Gaar Du med os, gode Veninde!

Elisa. Rei! tillad, jeg gaaer et Dieblik op igien paa Slottet: jeg skal strax komme til Dem igien paa Hollændergaarden.

Edvard. Godt, Herr Brown følger med Dig! Kom, Haudegen! Du fører an.

Haudegen. Jeg er paa min Post, Herr Oberst

Berner (hilser, og søger Gertrude). Gertrude! hvor er Du?

Gertrude. Her er jeg Husbond.

Berner. Ræk mig Din Arm!

Haudegen. Er De færdig?

Edvard. Ja! fremad! March! (Haudegen er i Spidsen, saa Greven, Majoren, Berner, og Gertrude midt iblandt Bønderne, alle gaaer ud af Dørehaugen ad Hollændergaarden til, og man seer dem gaae forbi Sittersværket. Elisa og Brown gaae tilbage til Slottet).

Julius (ved Dørehaugslaagen). Farvel gode Moris! vi sees snart igien. Farvel Gertrude.

Gertrude. Farvel Monsieur Julius! Julius sukker, og vil gaae tilbage til Slottet.

Ret=

Trettende Scene.

Isidor. Berchtold. Julius.

(Isidor kommer ud af Dyrehagen, bag Julius, og tager ham i Riolen, Berchtold gaar om paa den anden Side, saa de faae ham midt imellem sig. Denne Scene maa spilles meget mystisk).

Isidor. Gode Ven!

Julius. De forskrækkede mig.

Isidor. Vær ikke bange! vi vil intet Ondt gjøre Dem.

Julius. Hvad vil De, mine Herrer! hvor er de kommen her? og hvad er til Tjeneste?

Isidor. Det skal vi sige Dem.

Julius. Om De vilde være saa god at skyn-
de Dem, for man venter mig dernede.

Isidor. Vil De bringe Grevinden denne Seddel, og sige, De har faaet den af en fattig Bonde, der venter paa Svar.

Julius. Strax (assides). Jeg veed ikke, om de Folk har Godt ifinde, men de see slemme ud. (vil gaae).

Isidor (standser ham). Et Dieblif! (assides). jo mere jeg betragter ham

Julius. Skynd Dem! jeg har Hast

Isidor. Det bryder ikke mig! hvad heder De?

Julius (assides). Hvad han er nysgierrig, (hoir). Det troer jeg ikke, der kan ligge Dem meget Lag paa.

Isidor. Deri tænker vi neppe eens, siden jeg spørger om det.

Ju-

Julius. De driver Bæk med mig, seer jeg nok! Farvel mine Herrer! Jeg skal forrette Deres Værende.

Isidor (standser ham haardt, og med stærk Stemme).
Bliv!

Julius. Hvor De taler mig til! veed De, at ingen omgaaes mig her saaledes.

Isidor. Jeg har Ret til at tale Dig saaledes til! hør og svar uden Omstændigheder.

Berchtold. Ja! svar uden Omstændigheder.

Isidor. Hvad hedder Du?

Julius (Nielsende, og uden at tørde staae Pinene op).

Julius.

Isidor. Hvor gammel er Du?

Julius. Snart 15 Aar.

Isidor. Og Dine Forældre?

Julius. Jeg har ingen mere.

Isidor (affædes). Ingen mere? — Skulde han ikke vide . . . (hoit). hvor længe har Du været her paa Slottet?

Julius. Jeg er kommet med Fru Grevinden.

Isidor. Og hvor var Du tilforn?

Julius. Beständig hos hende.

Isidor. Du er da ikke her fra Egnen?

Julius. Nei! jeg er født i Bayern.

Isidor. Der er ingen Tvivl om, Det er ham. (hoit.) Hvem har opdraget Dig?

Julius. Fru Grevinden. Mine Forældre døde tidlig fra mig; men hun havde den Godhed at tage mig til sig, og paatage sig min Opdragelse.

Isi=

Isidor (smiler foragtelig). Den Gudhed! beærer
Herr Greven Dig ogsaa med sin Gudhed?

Julius. Han behandler mig med Omhed!
men tørde jeg ikke uden Fortrydelse spørge, min
Herre! hvad Interesse, der driver Dem til at gjøre
mig alle de Spørgsmaale?

Isidor. Hvad Interesse? — Din.

Julius. Min?

Isidor. Denne Kone, hvis Godgjærenhed Du
saa meget ophøier, vil hun forekomme Dig ligesaa
priisværdig, hvis hun havde en Søn, som hun
ikke behøvede at rødme ved, og langt fra at lade
ham dele denne Overflod, hun nyder, og den glim-
rende Stand, Lykken har sat hende i, hun gjorde
ham en Hemmelighed af hans Fødsel, og aldrig
kaldte ham med det søde Sønnenavn, der er saa
kiært for Moderhiertet.

Julius. Hun er ikke istand til saadan en
Handling.

Isidor. Jeg har Beviis derpaa. Den
Søn, jeg taler om

Julius. Nu?

Isidor. Han er her! for mig!

Julius. For Dem?

Isidor. Det er Dig.

Julius. De bedrager mig.

Isidor. Jo! Grebinderen er Din Moder;
jeg veed det bedre end Nogen Hun maa
staa for, at denne vigtige Hemmelighed skal blive
opdaget; det gælder hendes Lykke, hendes Rolig-
hed, at den bliver ubekiendt. Nu er Du Herre
over den, Du kan gjøre Brug deraf.

Julius

Julius. For at bedrøse hende! jeg! o da var jeg en Utafnemmelig. Men endnu engang: hvem er De?

Isidor. Jeg er Gaae med den Sed, det til Grevinden, og glem ikke, det er hemmelig, Du maa sige hende den.

Julius. Endnu eet Ord!

Isidor. Adlyd.

Julius. Grevinden min Moder! Skulde det være muligt O skulde jeg ønske, det var saa, var det blot for at have Ret til endnu at elske hende mere. (gaaer ud).

Siortende Scene.

Isidor. Berchtold.

Berchtold. Hør nu min fiære Isidor! hvad skal nu alt det sige? hvad skal der komme ud af denne Reise, Du her har ført mig til? Du mader mig i Gaar i Bryssel, Du foreslaaer mig at følge med paa et Tog, der skal bringe os mange Penge ind, og Du vil ikke sige mig videre, førend vi naaer Maalet. Jeg slaaer til, det er ligesom mellem saa gamle Kammerater, især da Du lover, jeg skal faae det godt betalt. Men nu er vi alt een Miil paa hiin Side Antwerpen. Nu vilde jeg gierne vide, om vi ikke snart kom til vort Maal.

Isidor. Vi er ved det.

Berchtold. Hos hvem er vi da her.

Isidor. Hos mig.

Berchtold. Ja! hvis vi endnu var paa Landeveien.

Isi

Isidor (misfornøiet). Som jeg siger; denne Dyrehauge, det prægtige Slot, Du seer for Enden af den lange Indførsel, Hollænderiet, Markerne, Alt hører mig til; i Morgen er det i min Raadighed, maaskee endnu i Dag.

Berchtold. Gratulerer! men jeg maa tilstaae Dig, man for skulde tage Dig for en, der var brudt ud af et Fængsel, end for Herre af en saadan Eiendom.

Isidor. Man kan være begge Dele, det seer Du paa mig. Men hvad der endnu vil forekomme Dig mere forunderligt: Grevinden, som eier alle disse Herligheder

Berchtold. Er maaskee ogsaa Din Kone.

Isidor. Som Du siger.

Berchtold. O! Du spørger.

Isidor. Skal jeg sværge paa min Ære.

Berchtold. Lad være! det var een Grund mere til ikke at troe Dig.

Isidor. Jo Berchtold! det er min Kone; det er hende, jeg bortførte i München.

Berchtold. Og som Du gjorde saa ulykkelig?

Isidor. For Diæblen, hun havde ikke mere at give mig.

Berchtold. Men hvor kommer hun til her at være gift med en anden, og det med en Greve?

Isidor. Jeg havde gierne giftet hende med en Prinds, om jeg havde kunnet.

Berchtold. Hvordan?

Isidor. Det er et Giftermaal af min Fæbrisk; jeg har nu i otte Aar været død.

Berchtold. Død?

Isi.

Isidor. Ja!... begriber Du endnu ikke....

Berchtold. Nu er jeg ved det Nu Kjaltring! det troede jeg Dig dog ikke til.

Isidor. Jeg har dannet mig i de Aar, vi ikke har seet hinanden.

Berchtold. Og Du troer, hun kommer efter Din Indbydelse.

Isidor. Hun vogter sig vel for at blive borte; hun kiænder mig.

Berchtold. Virkelig! jeg seer et Fruentimmer.

Isidor. Det er hende; jeg var vis i min Sag. Bliv i Nærheden, saa Du kan høre vor Samtale; og vær ved Haanden ved mindste Ord, mindste Bink!

Berchtold. Alt nok (gaaer ind igien i Dyrehaugen).

Femtende Scene.

Elisa. Isidor.

Elisa. Ved den lille Dyrehangslaage, sagde Julius. Hvad seer jeg? (hun gysen tilbage, da hun seer ham).

Isidor (ironisk). Det lader til, De bliver meget glad over at see mig.

Elisa. Det er Dem? store Gud!

Isidor. Fortreffelig! stil Dem an, som De var forundret, forbauset, fortvilet, efter Deres Forhold er det ligefrem.

Elisa. Hvad hører jeg?

Isidor. Men intet kan retfærdiggjøre Dem i mine Dine for den Forbrydelse, De har gjort Dem skyldig i.

Elisa. Jeg i en Forbrydelse? og hvilken?

Isi-

Isidor. De er en anden Mand's Kone, og De spørger!

Elisa. Efter alle de Beviser, jeg havde for Deres Død, raadede jeg da ikke selv over min Haand.

Isidor. Beviser for min Død? hvem har De dem fra?

Elisa. Fra Deres Ven! jeg har hans Brev.

Isidor. Digt.

Elisa. Magistratens Attest.

Isidor. Kabel.

Elisa. Doctorattest.

Isidor. Bedrageri.

Elisa. Extract af Dødelisten.

Isidor. Kalk, som al Resten. Jeg tilskaaer, Midlet er findrigt; men jeg lader mig ikke bedrage; mig fanger man ikke i slige Snarer.

Elisa. Hvad vil De sige?

Isidor. At da De sagtens var underrettet om den ulykkelige Sag, jeg var hæftet for, og da De smigrede Dem med det Haab, jeg ikke kunde undgaae Døden, opfandt De dette Eventyr og fik de Papirer smeddede, for at kunde med Sikkerhed overlade Dem til Deres nye Lidenkab, og indgaae nye Baand.

Elisa. Gud! hvilken Ufførelighed!

Isidor. Men jeg skal bringe min retfærdige Klage for Domstolene.

Elisa (forsædret og ude af sig selv). Min Herre!

Isidor. Jeg skal rive Masken fra Deres troløse Planer, Deres ugudelige Forhold . . .

Elis

Elisa. De forfærder mig.

Isidor. Dette uværdige Giftermaal skal brydes.

Elisa. Hør mig!

Isidor. Forsadt af hele Verden! . . .

Elisa (gittrende og forvildet). Jeg ulyksalige!

Isidor. Foragtet af den ædle Gemal, som tilbeder Dem . . .

Elisa. O tal sagtere! jeg besværger Dem!

Isidor (løfter Stemmen bestandig). Overbevis om Deres Bedragerie . . .

Elisa. De giver mig ulykkelig.

Isidor. Og dømt som Falsknerinde til en vanærende Straf. . .

Elisa. For Himlens Skyld.

Isidor. . . . Er det den Mand, Du har forsadt, Du skal tie til, for at søge jet Skiul imod Lovenes Hævn.

Elisa. Min Herre! jeg kan ingensunde tvivle paa, at det hverken er Kierlighed eller Ære, der bringer Dem tilbage til mig; er det, som jeg har Grund at troe ved at see Dem, Egennytte eller Trang, der har tvunget Dem til dette Skridt, vil jeg ikke søge at udgrandske, hvem Ophavsmanden er til dette skrækkelige Opspind; bevar De ogsaa denne ulyksalige Hemmelighed hos Dem selv . . . og lov blot at tage herfra.

Isidor. De er mig alt for kjær til, jeg nogensinde skulde kunde afstaae Dem til en anden.

Elisa (med et bittert Smil). Dette Guds tilhører mig; jeg har meget betydelige Indtægter til min Raadighed. Jeg skal sørge for alle Deres

E

For.

Fornødenheder! jeg skal endog forekomme Dem, og betrygge Dem en lykkelig Fremtid; forlad Dem paa min Omhu og mit Ord! Men indtil jeg kan søie videre Anstalter til Deres Understøttelse da modtag dette Guld, disse Kostbarheder.

Isidor. Kunde jeg noget Dieblisk staaet i Betænkning om at erkiænde Dem skyldig, vilde denne sidste Handling ikke lade mig beholde mindste Tvivl tilbage.

Elisa. Endnu engang! tag imod dette Guld, og lov at begibe Dem herfra.

Isidor. Hvad er det imod, hvad jeg har Ret at fordre?

Elisa. Grusomme! De gjør Dem en Spøg af min Smerte! o Himmel! skal jeg da endnu fornedre mig? jeg anraaber Dem paa Knæ . . . reis! . . . et andet Sted kunne vi samles igien . . . Isidor! . . . jeg besværger Dem! (Kaster sig paa Knæ).

Isidor (støder hende fra sig). Lad mig være.

Sextende Scene.

De Forrige. Brown. Berchtold.

Brown (i Baggrunden). Grevinden! o Gud! man mishandler hende! Hielp! kom! . . .

Berchtold (springer ind paa Brown, og truer ham med en Pistol). Stille! eller Du er dødsens!

Elisa (reiser sig, sørger, og løber til Brown). Eys! . . . min Ven! De gjør mig ullykkelig!

Brown. Hvo er denne Ulyksalige?

Elisa. Giætter De det ikke?

Brown.

Brown (til Isidor). Er det Dig, elendige!
som har forgiftet denne dydige Kones Dage?

Isidor. Hvo er Du, at Du tilsaler mig
saa? — sikkert hendes Medskyldige! vogt Dig,
at jeg ikke indvikler Dig med i min Hævn.

Brown. Skiændige!

Elisa. Jeg besvarger Dem: gaae herfra
medens De kan; om et Dieblif er det maaskee
forilde.

Isidor (kaster et rasende Blik paa Elisa og Brown, og
med skræffeligst udtryk). Ja! jeg gaaer . . . men
inden en Time skal De see mig igjen, skræffeligere
uforsontligere end nogensinde. Farvel.

Berchtold. Lad os gaae.

Elisa. O Gud! (falder i Browns Arme, som støt-
ter hende, medens Isidor og Berchtold gaae ud af den lille Laage).

Anden Act.

(Skuepladsen forestiller det indvendige af en Hollændergaard. Foran er en Lade, hvorfra man gaaer ind i Værelserne, hvis Dørre man seer paa høire og venstre. Baggrunden forestiller en Gaard afstakket med Staklværk, hvor der midt paa er en Dør; i denne Gaard seer man Træer, en Brønd og adskillige Smaaahygninger, der hører til Hollændergaarden. Med eet Ord, det Hele maa udgiøre et malerisk Heelt. Bag Staklværket seer man Marken).

Første Scene.

Haudegén. Gertrude.

Haudegén (tørter sin Pande med et Kommetørklæde, og staar i en Stilling, som han kom ud af en Dands). Mange Tak! Jomfru Gertrude! det var en skønne Undervisning, og jeg haaber at giøre min smukke Lærerinde Vre.

Gertrude. Jeg er tilfreds med Dem.

Haudegén. O! De er saa god! men De Jomfrue Gertrude! o De skiller Dem nydelig ved det, det man maa lade; De giør alt med en beundringsværdig Livlighed og Ynde.

Gertrude. Synes De det?

Haudegén. Paa Soldaterparol.

Gertrude. Lad os nu gaae ind. Husbond kunde have mig nødig.

Hau-

Haudegen. En god Dag; han har travelt med Herr Greven; han gjør ham Rede for alle de Forbedringer, han har gjort her paa Hollander-gaarden, og de bliver ikke saa snart færdige.

Gertrude. Det er det samme, jeg vil selv see.

Haudegen. Et Dieblif endnu, Jomfru Gertrude! jeg har noget af Vigtighed at sige Dem.

Gertrude. Mig?

Haudegen. Dem. En Tilstaaelse, jeg har holdt tilbage indtil dette Dieblif, men som Deres Indigheder og Omstændighederne ikke længere tillader mig at udsætte,

Gertrude. Jeg hører Dem.

Haudegen (affides). Det er besynderligt! jeg har aldrig været bange for en Kanon, om det saa var en otte og fyrgetyve Hundiger; og i Dag er jeg angst for en lille Geldeslange. (Strænger sin Knejs belæbart i Belæret, og strænger paa sin Hat). Kom, min Ven Haudegen! erindre Dig Din Værelse og Dine gamle Bedrifter, og træd frem som en brav Karl.

Gertrude. Jeg bier paa, at De skal tale til mig.

Haudegen (med en moersom Forvirring). Jomfru Gertrude! De er ung.

Gertrude. Tyve Aar.

Haudegen. Smuk.

Gertrude. De behager saa at sige.

Haudegen. Det er mit ramme Alvor. Deres sorte Dine tale et meget udtryksfuldt Sprog.

Gertrude. Har De forstaaet det?

Haudegen. Ja Jomfru.

Ger.

Gertrude. Har De funden noget Ondskab
deri. —

Haudegen. Nei! jeg har ikke seet andet end
Fornøielse.

Gertrude. Ja! naar jeg seer Dem, Herr
Haudegen!

Haudegen. Men der er vist andre Dine,
som har seet dem.

Gertrude. Ikke det jeg har mærket.

Haudegen. Alvorlig?

Gertrude. Alvorlig!

Haudegen. Denne Forsikkring giver mig
Mod. (hoit). De henrykker mig

Gertrude. Der skal da ikke meget til.

Haudegen. Nu til Sagen. (hoit). Dersom
40 Nars Tieneste, graa Haar, en ærlig Mand,
og et Træbeen er efter Deres Sind, saa er jeg til
Tieneste.

Gertrude. Hvortil?

Haudegen. Til, hvad De vil. Betænk vel
mit Forslag.

Gertrude. Jeg gjør saa.

Haudegen. Graa Haar!

Gertrude. Det er Skade.

Haudegen. En ærlig Mand!

Gertrude. Det er meget.

Haudegen. Et Træbeen.

Gertrude. Det er vel lidt.

Haudegen. Tredive Daler om Aaret, som
Schweizer.

Gertrude. Det er noget.

Haudegen. Og mine Bartpenge.

Gertr

Gertrude. Bortpænge er jeg for ung til.

Haudegen. Nu Jomfru.

Gertrude. Der er intet at betænke sig paa.

Haudegen. De er en allerkiæreste Pige!...

De siger Ja!

Gertrude. Nei! jeg siger nei!

Haudegen. De siger Nei!

Gertrude. Ja til Mand.

Haudegen. Lad da den Fugl flyve! er jeg da god til ingenting?

Gertrude. Jo til Ven!

Haudegen (med hatten i Haanden og en stiv Mine).
Altsaa Jomfru! maa jeg have den Være at omfavne Dem; det nægter man ikke en Ven.

Gertrude. Væren er paa min Side, min Herre.

Haudegen. Men Fornøielsen paa min. (Han omfavner hende meget eftertrykkelig, gaar derpaa fra hende, og sætter sin Hat paa, men bestandig lige stift).

Julius (udensfor). Jomfru Gertrude!

Gertrude. Hører De, Herr Haudegen! de kalder paa mig?

Haudegen. Alting er da ude?

Gertrude. Ude!

Haudegen. Altsaa Punctum!

Gertrude. Punctum!

Anden Scene.

De Forrige. Julius (kommer fra Døren paa høire, der gaaer ud til Laden).

Julius. Jomfru Gertrude! ah! er De der! gamle Moris spørger efter Dem.

Gertr

Gertrude. Jeg løber.

Julius. Han vil vise Herr Greven om i hele Huset.

Gertrude. Nu faaer jeg Skiænd, og det er Deres Skyld.

Haudegen. Saa vil jeg før tage dem, Gomme! lad mig gaae med Dem; jeg skal sige, det er mig, der er Skyld.

Gertrude. Nei; lad mig gaae; jeg er ærgerlig (gaaer ind ad samme Dør, som Julius kom fra).

Haudegen. O den stemme Slut! — oh vi bliver nok gode Venner igien. Det er sandt, hun er nydelig . . . det muntre mig ret at see hende; . . . naaer jeg er hos hende, synes jeg knap, jeg er tyve Aar . . . men til Ulykke gaaer den Drom snart over; og jeg bliver snart igien vaer, at jeg er nær de treds.

Julius. Jeg synes, jeg seer Grevinden, og Herr Brown.

Haudegen. Saa er det Tid at stille vore Folk i Orden.

Julius. Ja! vi har ikke eet Dieblit! at give bort.

Tredie Scene.

De Forrige. Elisa. Brown.

Elisa (til Brown). Der er Han.

Haudegen (i det han gaaer Grevinden forbi for at gaae ud af Døren i Baggrunden). Deres Raades underdanigste Tiener.

Elisa. Julius!

Ju

Julius. Deres Raade!

Elisa. Bliv her; jeg har noget at tale med Dig. —

Julius. Gaae De, Herr Haudegen! jeg skal paa Dieblikket være hos Dem.

Haudegen. Godt! godt! (gaaer).

Fjerde Scene.

Elisa. Julius.

Elisa (til Brown). De er saa god at have et Die med, at ingen kommer bag paa os. (Brown gaaer.) Kom hid Julius! (assides). Jeg maa forsøge, om han er underrettet.

Julius. Hvad har hun at sige mig? jeg skælver.

Elisa (bevæget). Hvad kan være Marsag til den Bevægelse, jeg seer Dig i, min Ven! hvor kommer det, at Du kommer til mig med denne frygtsomme forlegne Mine? . . . See paa mig! Du veed, det er mig altid fiært at see Dig.

Julius (ømt og frygtsomt). Er det, Deres Raade?

Elisa. Skulde Du have nogen Grund til at tvivle derom?

Julius. Det — siger jeg — ikke.

Elisa. Skulde man have sagt Dig . . .

Julius (som glemmer sig). En meget lykkelig Tidende.

Elisa (assides). Han veed Alt (hoit.) og dog bedrøber den Dig.

Julius. Fordi jeg ikke kan troe denne overvættes Lykke.

Elis

Elisa (affides). Arme Barn! (hoit). Kan Du da ikke sige mig?

Julius. Jeg vilde være bange for at fortælle min . . . Belgiorerinde.

Elisa. Haad Forestilling gjør Du Dig da om Din Belgiorerinde, naar Du troer, hun ikke kan glæde sig over det, der gjør Din Lykke?

Julius. Forlad!

Elisa. Nu?

Julius (snyatsom og uden at see paa Elisa). Man har forstikkret mig, at min Moder, som jeg troede længe død, lever endnu.

Elisa. Og man har uden Tvivl afmalet Dig hende under de meest forhadte Farver.

Julius. Da jeg er overbevist om, at en Moder ikke uden meget vigtige Grunde bestemmer sig til ikke at erkiende sin Son, vogter jeg mig vel for at anklage min; jeg ærer hendes Bevæggrunde.

Elisa. Hvilken Omhed. (affides).

Julius. Eller rettere! jeg troer, man har villet bedrage mig.

Elisa. Hvorfor det?

Julius (levende). Hvorledes Deres Naade! De troer, man har ikke bedraget mig?

Elisa. Vilde det være Dig fiært, om man havde sagt Dig Sandhed?

Julius. O Deres Naade! havde jeg en Moder, som jeg kunde tale med, være hos, som jeg nu er hos Dem, vilde jeg kaste mig for hendes Fodder. (han knæler).

Elisa (forvirret). Hvad gjør Du?

Ju.

Julius. Jeg vilde sige: min Moder! vend Deres Bine til Deres Søn! see hans Die fuldt af Omhed og Kiærlighed! . . . hidtil har De berøvet ham Deres Kiærtegn, har De miskiendt ham; hvad Grunde, der end har bragt Dem til at forskyde ham fra Deres Barm, kunne de ikke tilregnes ham; ingen i Verden elsker, ingen ærer Dem som han, straf ham ikke længere for en Brode, han ikke har begaaet; giv ham Deres Hierte tilbage; det er den eneste Eiendom, der tilhører ham, og som han er flinsyg over at besidde.

Elisa (meget rørt). Julius.

Julius. Ved disse Ord vilde min Moder bevæges, hun vilde udstrække sine Arme imod mig, jeg vilde kaste mig i dem . . .

Elisa (hentet af den moderlige Kiærlighed). Kom i mine.

Julius (som omsaoner hende). Min Moder! er det da sandt?

Elisa. Ja Julius! Du er min Søn. Jeg vilde have skilt Dig den for stedse, denne ulukkelige Hemmelighed, som vil forstyrre Din Rolighed; men den moderlige Kiærlighed seirer, og Du skal erfare Alt. Er det en Uforsigtighed, vil alle Mødre undskyldte den.

Julius. Behold Deres Hemmeligheder! jeg vil ingenting vide; jeg har gienfundet min Moder, hun trykker mig til sit Hierte, og jeg er lykkelig.

Elisa. Min Julius! jeg vil ikke, at Du skal kunne anklage mig; Du maae kiænde de Grunde, der har bevæget mig til at giøre Dig en Hemmelighed af Din Gudsdel; hvis ikke, vilde jeg forekomme
Dig

Dig skyldig, og jeg vil ikke have noget at rødme over i min Søns Dine. Det Menneske, der talte til Dig i Morges i Dyrehaugen, denne Ulyksalige i Armod's Dragt

Julius. Nu!

Elisa. Ham skylder Du Lyset.

Julius. Ham!

Elisa. Aldrig vil Du kunde fatte, hvad det har kostet mig at skjule Dig min Umhed! o gienkald Dig nu, hvor ofte min hele Siel har røbet sig i mit Die, i disse afbrudte Ord, disse ømme Kiærtegn, disse rørende Samtaler, hvor jeg under Belgjørerenheds og Venstabs Skjul underrettede mig om De allermindste Ting, indlod mig med Dig i Omstændigheder, der vare ligegyldige for enhver anden, end en Moder. Hundrede Gange sukkede jeg over den uudholdelige Evang, jeg havde paalagt mig, og var paa Veie at røbe mig; men en indvortes Stemme sagde: Du vil nedbryde dette dyrebare Selvbedrag, som udgjør hans Lykke; han kiænder ikke sine Forældre, men han troer, at have mistet dem; han har ikke at rødme over dem; han elsker Dig som sin Belgjørerinde, som den, han skylder Alt. Hvo staaer Dig derimod inde for, at han ikke vil forbande de Baand, der hæfter ham til Dig, at han ikke vil bebreide Dig at have givet ham Livet, naar han veed, han skylder det til et nedrigt og foragteligt Væsen, en ulyksalig, der er bedækket med Forbrydelser og Skiændsel.

Julius. Skulde det være muligt?

Elis

Elisa. Ja! Din Fader er et Uhyre! . . .
 Bidste Du . . . men nei! Du har kun faaet alt
 formeget at vide! Du har kun formeget at rødmie
 over at tilhøre ham! Lad os glemme ham om mu-
 ligt . . .

Julius. For kun at tænke paa min Moder.

Elisa. Der kommer nogen! vi maa skilles. . .

Julius. Inden vi skilles, ønskede jeg mes-
 get . . .

Elisa. Jeg forstaaer Dig. (De omfavne hinanden).
 Det er første Gang i en lang Række af Aar, jeg
 uden Tilbageholdenhed har kundet overlade mig til
 alt det, Du indskyder mig. O hvor en Moder er
 at beklage, naar hun ikke kan overlade sig til sin
 Omhed for sin Son.

Julius. Farvel min Moder!

Elisa. Farvel min Son! (han koster hendes
 Haand, og gaaer ud af Statitporten. Hun følger ham til Vags-
 grunden).

Femte Scene.

Elisa. Werner ledsaget af Gertrude (begge kom-
 mer fra højre Side).

Werner. Hvor følger Du mig hen, Ger-
 trude?

Gertrude. Til Laden.

Werner. Hvad skal jeg der?

Gertrude. Det skal Husbond strax faae at
 vide. Vil Husbond sætte sig der . . . og tillade
 mig, at gaae et Dieblif bort. (sagte til Werner). De
 veed, det er Marked i Dag. Medens Herr Gre-
 ven

ven seer sig om i Hollanderiet, laver Monsieur Julius, Herr Haudegen og jeg alting tilrette for at overraske ham.

Werner. Jeg veed Beskeed, jeg veed Beskeed! . . . Viis I Herr Greven Deres Hengivenhed! I kan ikke giøre mig en større Fornoielse.

Gertrude. Tienerinde Deres Naade!

Werner. Hvad siger Du? er Hendes Naade Grevinden der (reiser sig).

Gertrude. Ja Høsbond!

Elisa (holder ham tilbage; affiødes). Jeg er alt for rørt til at tørde tale til ham.

Werner (tager Elisas Haand). Er det Dem, Deres Naade?

Gertrude. Ja! det er hendes Naade. (sagte.) Nu kan jeg gaade fra Dem? ikke sandt!

Werner. Jo! jo! gaade! gaade!

Gertrude. Vilde Deres Naade være saa god ikke at gaade fra Høsbond, før jeg er her igjen.

Werner. Hvor kan Du bede Grevinden, Gertrude.

Gertrude. O! Grevinden giver tilkiende, hun giør det med Fornoielse . . . hun giver mig Tegn, at hun vil være saa god . . . Ikke sandt! Deres Naade er saa god? — Jo jo! hun siger jo! bliv ikke utaalmelig, jeg er her snart igjen. (næser og gaaer).

Siette Scene.

Elisa. Werner.

Werner (der bestandig holder Elisas Haand). Hvordan Deres Naade! De tør blive hos den stakkels Mor?
rig?

rig? De værdiges at bekymre Dem om en affællig Olding, som ingen i Verden tager sig af, uden De? (Elisa ryster hans Haand, og seer op til Himlen.) O! De fortjener ret at være lykkelig. Den, der ærer Alderdommen, fortjener Menneskenes Agt og Himlens Velsignelse. (Elisa sukker.) De sukker, Deres Naade! Skulde De have nogen Sorg? . . De svarer ikke? . . O! da jeg er berøvet den Glæde at see Dem, hvorfor vil De da ogsaa nægte mig at høre Deres Stemme?

Elisa (affædes). Al!

Berner. Jagttager De denne grusomme Taushed mod alle dem, der omgive Dem . . eller har De Aarsager, jeg ikke kan kiende, til blot at gjøre saa mod mig!

Elisa. Nei . . . Moris!

Berner (som overrasket af denne Stemmeklang). Hvor disse Toner giennemtrænge mig! De have aldrig gienlydt i mit Øre, uden tillige at gientone i mit inderste Hierte.

Elisa. Det er et Selvbedrag!

Berner. Endnu! hvor de giennemtrænge mig . . .

Elisa. Det er af Frygt for, min Røst skal gienkalde Dem smertelige Erindringer, jeg er bange for at lade Dem høre den.

Berner. Det er sandt, den gienkalder mig en Person, der er ligesaa straffkyldig, som De er god og dydig, en Datter, som jeg tilbød, og som ikke har været bange for at forgifte mine øvrige Dage, ved at ægte uden mit Minde en elendig,
der

der var nedstunket i Udsvævelser, bedækket med
Etiændsel.

Elisa. Maaskee er hun ikke saa skyldig, som
De troer . . . om man havde bedraget Dem.

Werner. Bedraget mig? . . . Nei Fru
Grevinde!

Elisa. Har De tilladt hende at retfærdig-
gøre sig?

Werner. Der er intet, der kan retfærdig-
gøre det Barn, der har mistkiendt sin Faders
Myndighed.

Elisa. Har De da væggret Dem ved at høre
hende?

Werner. Høre hende! det skal jeg aldrig.
For femten Aar siden gav jeg hende min Forban-
delse, og maaskee lider hun i dette Dieblis langt
fra den gamle Fader, hvis Lyksalighed hun har
nedbrudt, den skræffelige Straf, Himlen forbe-
holder utaknemmelige Børn.

Elisa. Har hun ikke prøvet at bevæge Dem?

Werner. Jeg har bortstødt hende uden at
vilde høre hende; hun har brudt alle de Baand,
der forenede os.

Elisa. Den ulyksalige!

Werner. Hvorledes! De beklager hende?
Deres sølende og ædle Hierte bevæges ved Fore-
stillingen om de grusomme Sorger, hun føler? . .
O troe mig! hun er Deres Deeltagelse uværdig.

Elisa. Uværdig? . . . Hvorfor? er hun
ikke ulykkelig nok, da hun har paadraget sig sin
Faders Had? — Kan De selv holde Dem fra at
føle Medynk med hende?

Werner

Werner. Nei! det kan jeg ikke, og det er det, der fordobler min Smerte. Skal jeg tilstaae Dem min Skrøbelighed? . . . uagtet hendes Gorseelse, som jeg aldrig skal tilgive, føler jeg, hun er mig bestandig kjær.

Elisa. Er det muligt?

Werner. Naar jeg hører denne rørende Stemme, der har saa megen Liighed med hendes, overlader jeg mig til et sødt Selveddrag; jeg troer ved min Side at eie den Datter, som skulde været min Alderdoms Trost, den Datter, jeg tilbad, som jeg elsker endnu.

Elisa. De elsker hende? siger De.

Werner. O Fru Grevinde! kan Naturen tabe sine Rettigheder? Saa skyldigt end et Barn er, kan et Faderhierte dog aldrig ganske tillukkes.

Elisa. De elsker hende endnu.

Werner. Ja! men det skal hun aldrig erfare.

Elisa. Men om hun nu zittrende, jamrende fremskilt sig for Dem?

Werner. Jeg vilde støde hende bort.

Elisa. Om hun nu omfavnede Deres Knæ, vædede dem med sine Taare, sagde til Dem, med den Stemme, som De finder saa rørende . . .

Werner. Da var det hendes, og istæden for at røre mig, vilde den give mig hele min Rashedhed tilbage.

Elisa. Naar hun sagde til Dem: min Fader! jeg maatte forekomme Dem straffskyldig, det er sandt, men min Brøde var uforsætlig; Offer for skiændig Forsørelse, for en affstyelig Svig, blev

jeg draget ind i en Snare, hvor jeg snart intet andet Valg havde end at døe eller ægte Forsøreren.

Werner. Du skulde valgt at døe.

Elisa. Jeg burde leve for at trøste min Fader.

Werner. Du har forgiftet hans Liv.

Elisa. Vidste De alt, hvad jeg har lidt langt fra Dem, bebyrdet med Deres Had, berøvet Deres Kiærtegn! vidste De, med hvor mange Taare, med hvor smertelig en Anger jeg har bødet for et Dieblifs Bilsfarelse?

Werner. Og leed da, jeg ikke ogsaa? . . . Den Banære, mit Ravn bedækkedes med, og der tvang mig at antage et andet; de Svagheder, som overvælde mig, den Kummer, der forkorter mine Dage, den Elendighed, jeg blev bragt til, er alt det ikke dit Bærk?

Elisa. Jeg vil ikke sige Dem, ved hvor mange Oposfrelser, ved hvor mæisomme Bestræbelser jeg er kommet saa vidt at formilde Deres Tilværelse . . .

Werne. Hvilket Sprog?

Elisa. Den Pligt var saa sød at opfylde! men der gives ingen Brøde, som en langvarig Fortrydelse jo udletter; min Fader! tilgiv Deres Datter!

Werner. De glemmer! . . .

Elisa. De sagde i dette Dieblif at en Faders Hierte ikke altid kunde være lukket for Mildhed . . .

Werner. Hvilken Varme!

Eli-

Elisa. Modstaae ikke, hvad Deres Herte
tilsiger Dem for mig!

Werner. Hvor De forsvarer hende.

Elisa. Jeg forsvarer mig.

Werner. Dem?

Elisa. Mig selv!

Werner (reiser sig). Hvo er De da?

Elisa. Jeg er

Werner (løstende sine Hænder, som for at forbande
hende). Nu! . . De er

Elisa (seer paa ham med Skræk; assides). O Himmel!
hvilken truende Stilling! . . han er færdig at
forbande mig endnu! . . Jeg uforsigtige! . .
hvad vilde jeg giort? (høit med sielvende Stemme:) Jeg
er Grevinden; henreven af den Deeltagelse, jeg
føler for denne ulyksalige, havde jeg et Dieblif
sat mig i hendes Sted, og anseet mig lykkelig at
udvirke en Forladelse, som hun saalænge har an-
holdt om; men jeg seer med Smerte, at der in-
gen mere Godhed er for hende af dette saarede
Herte at vente.

Werner. Forlad mig, Deres Naade! jeg
havde glemt mig selv. O! jeg undres ikke over,
at denne strafværdige Datter i Dem finder en saa
nidskær Forsvarerinde. De har saa ædel, saa
høimodig en Siel havde hun blot besiddet
det mindste af de Dyder, der pryde Dem, hun
havde været mit Livs Lykke.

Elisa. Ulyksalige Fordom! alt Haab om
Tilgivelse er da tabt for mig!

Syvende Scene.

De Forrige. Haudegen. Julius. Gertrude.
Bønder og Bønderpiger.

Haudegen (Kommer ind fra Baggrunden fulgt af alle Høitidsfolkene). Hurtig! hver paa sin Post, Herr Greven er her i Diebliffet. (I Baggrunden opsætter man Stillaadser at staae paa; ved Siden Banke og Borde, foran Musikantter paa Tønder; i Midten de Dandsende; med eet Ord, ved Grevens Komme skal Stuepladsen frembyde et afvejlende og grovtest Maleri, i Smag som Teniers flamske Drukkopper). Nu kan Herr Greven gierne komme, nu er Alting godt!... der er han!... Nu i Gevær!

Ottende Scene.

De Forrige. Edvard. Majoren. Brown.

(Alt faaer Lid ved Grevens Komme, han synes meget at nyde denne Overraskelse, han gaar hen til Elisa, og de sætte dem begge tilligemed Majoren og Brown tæt ved Werner, som de bevidne deres Tilfredshed. En Klunge unge Piger tager Plads paa høire, og læge Daff i Næve. Haudegen er overalt, han anordner, han retter, han blander sig i alle Klunger: snart begunde de unge Piger afførte af Gertrude at giøre Leier med ham; de nøde ham til at dandse med dem, og han gjør en latterlig Figur ved Siden af Gertrude. Munsterhed er i alles Pine, og er paa det høieste, da man hører banke paa Stakitsporten, som er i. Julius gaaer hen, og løkker op).

Niende Scene.

De Forrige. Isidor.

Julius. Hvad vil De?

Brown (sagte til Elisa). Det er den Elendige!
Elis

Elisa. Hvad vil han her? jeg er forloren.

Isidor. Er Herr Greven her?

Edvard. Hvad vil De mig?

Elisa (til Brown). Lad allesammen gaae bort.

(Edvard giver Brown et Tegn).

Brown. Strax.

Julius. Der er han.

Majoren (til Edvard). Det er ham fra i Morges.

Haudegen. Hvem? ham, der holdt Dem an i Skoven? hvad vil den Kielstring? Er det Dig? —

Isidor. Sagte!

Haudegen. Bilder Du Dig kanske ind at gjøre mig bange? — O! tag ikke feil! jeg har seet ganske anderledes Karle under Vinene; kom, svar! hvorfor holdt Du i Morges disse Herrers Vogn an.

Isidor. Jeg skylder ingen Regnskab for mine Handlinger.

Haudegen. For Diæblen! det skal vi see (affides). Jeg synes, jeg skulde have seet den Karl et Sted.

Tiende Scene.

De Forrige undtagen Bønder og Bønderpiger.

Elisa (affides). Jeg kan neppe aande.

Isidor. Tilgiv mig, Herr Greve! at jeg kommer her at afbryde Deres Fornoielse, og forstyrre Deres Glæde.

Edvard. Hvad skal det sige?

Elisa. Jeg ulykkelinge!

Isidor. Uden de ulykkelige Omstændigheder, der i otte Aar have berøvet mig al Forbindelse
med

med Samfundet, skulde jeg have kommet før med mine Indsigelser.

Elisa. Det Uhyre!

Edvard. Til Sagen! hvad vil De?

Isidor. Det er kun skælvende, jeg vover at give Dem et Stod, der vil være Dem stærkt, feligt.

Edvard. Videre!

Isidor. Jeg kommer her at tilbagefordre...

Edvard. Hvad?

Elisa. Hvor han finder Glæde i at gien-
nemføre mit Hierte?

Isidor. Min Søn.

Haudegen. I har en Søn her! I! . . .
o gaae! I spøger.

Isidor (peger paa Julius). Der er han.

Majoren. Hvorledes! dette unge Menneske?

Isidor. Er min Søn, og har De nogen
Tvivl, kan Fruen der forsikre Dem det mere
bestemt.

Elisa (affides). Det er forbi; Stødet er givet.

Majoren. Grevinden!

Isidor. Vist nok! hvem kan man bedre
henvende sig til, end en Moder!

Haudegen og Majoren. En Moder! . . .
Ulyksalige! hvad vover Du at sige!

Isidor. Sandhed. Svar dog, Fru Grevin-
de! tillad ikke, min Ærlighed bliver længer
mistænkt.

Elisa (affides). Den skændige!

Isidor. Er det ikke sandt, De er Elisa Ber-
ner, min Kone?

Wer.

Werner (reiser sig med Skræk). Elisa Werner! . . .
store Gud! . . . har jeg hørt ret!

Edvard (til Isidor). Hvorledes? De skulde
være . . .

Isidor. Isidor Scharding! hendes Mand.

Majoren (affædes). Isidor Scharding . . .
Haudegen kom med mig! (de gaar).

Ellevte Scene.

De Forrige uden Haudegen og Majoren.

Werner. To Mand! afskyeligt!

Isidor. Det gjør mig ondt at bedrøve Dem;
men jeg tilstaaer, det staaer ikke i min Magt at
retfærdiggjøre hendes Forhold; hun har forladt
mig, uden at vore Baand vare brudte, og hendes
Kiærlighed til Dem har uidentviol forledet hende
til at foregive en falsk Dødsattest, for at have
Frihed til at give Dem sin Haand.

Edvard (med yderste Foragt). Elendige!

Werner. Græffelige Forbrydelse! o Jord
oplad Dig at opsluge en ulykkelig Fader, hvem
Livet er en utaaalig Byrde.

Edvard. Moris! Din Fader! hvilken Gaade.

Elisa. Jeg biede med at tilstaae Dig det, til
jeg havde faaet Forladelse.

Werner. Du Forladelse! uværdige Datter!
for Dig er der ingen.

Elisa. Min Fader! Edvard! hører mig! . . .
hvad dette Menneske har sagt Dem, er et Foster
af den dybeste, meest iaktankte Skiændighed,
men . . .

Ed:

Edvard. Aldrig besmittede noget saadant
Anlag Din Tanke.

Elisa. Jeg kan overvældes af Ulykken! Bag-
vaskelsen kan udgyde al sin Edder over mig, men
Himlen skal være mit Vidne, at min Siel er ble-
ven reen.

Edvard. Langt fra Dig være al Retfærdig-
gjørelse! den skal Du aldrig behøve hos Edvard.

Isidor (til Elisa). Der er imidlertid ingen
Tvivl om, at de Papirer, De har grundet Dem
paa for at indgaae et lovligt Giftermaal, jo er
falske; naar De ikke er Falskneren, hvo kan da
være det?

Edvard. Du!

Isidor. Jeg! og hvad Fordeel kunde drive
mig til denne Opdigtelse?

Edvard. En Forbrydelse mere.

Isidor. Veed De, min Herre! at indent
man anklager en Mand for saa grov en Forseelse,
maa man have Beviser?

Edvard. Jeg har et umodsigeligt.

Isidor. Og det er?

Edvard. Din Blegghed.

Isidor. Jeg sværger Dem.

Edvard. Ingen Eder! den retskafne har
dem ikke behov, og den Onde misbruger dem.

Isidor. Min Herre!

Edvard. Er Du uskyldig, da slaae Dinene
op paa denne agtværdige Kone, som Du har gjort
ulykkelig; vov at see stift paa hende uden Bevæ-
gelse! . . Men nei! Du vender Dinene bort;

Du

Du lader Dig selv vederfares Ret; Du er bange for at besudle hende med eet Diefast.

Isidor. Det gælder ikke her om den mere eller mindre gunstige forudsattede Mening, De har om den ene eller den anden; det er en afgjort Sag, at Fruen der er min Kone, at det andet Giftermaal, hun har indgaaet paa foregionne Beviser om min Død, er ugyldigt; at hun falder tilbage i min Magt, og at alt, hvad hun eier, er mit, saa hun ikke kan raade derover uden mit Samtykke.

Werner. Skulde endnu denne Forhaanelse komme til alle dem, jeg har lidt!

Isidor. De fortryder altsaa ikke paa, haaber jeg, at jeg fra i Dag af tager mine nye Eiendomme uden nogen Larm og Opsigt i Besiddelse.

Edvard. Dine Eiendomme, aldrig! det skal de aldrig blive.

Isidor. Giv De mig mindste Modstand, viger jeg, men Lovene skal skaffe mig Ret.

Edvard. Og Du frygter ikke . . .

Isidor. Har jeg ikke min gode Sag, Retten for mig? hvad skulde jeg maaskee frygte? Deres onde Behandling; det vil De nok vogte Dem for; De vilde selv tabe mest derved, veed De?

Werner. Og jeg skulde blive her, for at være Vidne til disse skammelige Stridigheder, Vidne til, at den, som var min Datter blev . . . dømt, vanæret . . . og jeg selv! . . . o bort! bort fra dette Huus, hvor man kun aander Forbrydelse og Havn.

Isidor. Bliu gode Samle! jeg tillader det.

Werner. Du tillader mig det! denne sidste Kornærmelse manglede endnu! Nedrige Forfører! Du vover at vende Talsen til mig . . . mig, som Du har overvældet med Skiændsel . . . hvis Datter Du har bestæmmet . . . mig . . . O! den blotte Lyd af Din Stemme indskyder mig en Afsky, jeg ikke kan udtrykke . . . og jeg skal kunde boe under Tag med Dig, indaande den Luft, Din Mande forgifter? Men de Ondes Triumph er ikke varig, og jeg skal maaskee snart erfare, at den retfærdige Himmels har ramt Dit straffskyldige Hoved, og at Du har faaet Din Straf . . . kom Gertrude! . . . leed mig herfra.

Gertrude. Hvor vil De hen?

Werner. Vigemaget! — hvorhen Du vil . . . kun et Sted, hvor jeg rolig kan hvile mit Hoved, og drage mit sidste Suk.

Elisa. Min Fader! hør Deres fortvivlende Datter.

Werner. Kom mig ikke nær.

Edvard. Gode Werner: bliu hos mig.

Werner. Lad mig flye.

Elisa. Jeg skal følge Dem overalt.

Werner (vender sig med en høitidelig Tone). Bliu! jeg befaler Dig det. (Medslaaet ved hans Majestæts Knalet Julius ved hendes Side. Werner gaaer ud, fulgt af Gertrude paa hoire Side).

Tolvte Scene.

De Forrige undtagen Werner og Gertrude.

Edvard (til Elisa). Stil Din Smerte! hans Alder tillader ham ikke at gaae langt; vi skal hente ham ind, og faae ham formildet. Lad os nu for Alting faae denne Elendige bort!

Isidor. Jeg seer, De vil nøde mig til at bruge lovlige Midler imod Dem; jeg skal bruge dem; men Himlen er mit Vidne, hvor meget denne Fremgang er mit Herte imod.

Edvard. Gaae; befrie os fra Din forhadte Nærvarrelse!

Isidor. Nu vel! jeg gaaer, men jeg tager en skrækkelig Anklager med mig i dette Barn, som De har foragtet, fornødret. Kom Julius! til i Din Faders Arme!

Julius (kaster sig i Edwards). Her er jeg.

Isidor. Utafnemmelige! Du miskiænder Din Fader?

Julius. Jeg kiænder ingen anden, end den, der sørgede for min Barndom.

Edvard. Ja Julius! Du er min Søn. (til Isidor). Du gjorde uden Tvivl megen Regning paa denne Anklage; Du troede, at jeg overrasket ved denne Opdagelse, skulde overvælde Elisa med Bebreidelser, beskylde hende for Forstillelse. Denne List forfeilede sin Virkning: hun havde erklæret mig Alt for vort Bryllup; jeg vilde erkiænde, antage hendes Søn som min; hun modsatte sig af Frygt for, at, naar hun kiændte sig ved ham som Moder, vi skulde blive nød til at underrette ham om

om det Uhyres Navn og Forbrydelser, han havde at rødmø over. Nu, da han er underrettet derom, erklærer jeg mig lydelig hans Forsvarer og anden Fader.

Isidor. Jeg skal giøre mine Rettigheder gjældende.

Edvard. Du har Gudsfele for Dig; vi skal have Hierte.

Isidor. Betænk vel, at alle Beviser ere paa min Side, og at, saasnart Sagen eengang er anlagt, denne saa dydige Kone, denne saa smukke Hustru, som De elsker saa smukt, bliver udsat for den almindelige Foragt Betænk, at det er Dem selv, der nøder mig dertil.

Edvard. Endnu engang! fra mine Dine, eller jeg svarer ikke for min Forbittrelse.

Isidor. Jeg gaaer; men snart skal De høre fra mig.

Trettende Scene.

Haudegen. Majoren. De Forrige.

Haudegen. Et Dieblif, om jeg maae bede.

Isidor. Hvad vil I mig?

Haudegen. Jeg vil I ingen Ting, det er Herr Majoren, der har et Par Ord at sige I.

Isidor. Jeg har ingen Stunder.

Haudegen. O vær saa god.

Majoren (med en Brevtaske i den ene Haand, og i den anden et Papiir, som han læser med Opmærksomhed ved sig selv).

Der er det. (høit). De hedder Isidor Scharding?

Isidor. Det veed jeg nok.

Ma

Majoren. Kiender De mig?

Isidor. Nei! og jeg har heller ingen Lyst at kiende Dem.

Majoren. Vi kiende dog hinanden alligevel.

Isidor. Det kan gierne være; det bryder mig meget lidt. *(vill gaae)*

Haudegen *(standser ham)*. Du nu! vær saa god!

Majoren. I har for atten Aar siden staaet i keiserlig Tjeneste.

Isidor. Og hvad saa meer?

Majoren. I er rømt fra Jeres Regiment, I er ved en Krigsrets Dom dømt fra Livet, og som Major ved Regimentet agter jeg endnu i Dag at lade Dommen exequere.

Elisa, Edvard, Julius. Gud!

Isidor. Det er en forbandet Omstændighed. —

Haudegen. Nu! det gjorde I ikke Regning paa? vel! det er en Streg i Eders Regning! det er Skade, for I havde smukke Ting for.

Isidor. I troe at være mig qvit; men I maae først have mig i Jeres Magt, og det gaaer ikke saa let.

Haudegen. Frem mine Venner! *(Haudegen, Majoren og Edvard vil kaste sig over ham, men han tager to Pistoler frem, og truer Edvard og Majoren; Elisa og Julius give et Skrig)*.

Fiortende Scene.

De Forrige. Bønder og Tienere.

(Paa Haudegens Raab komme Bønderne i Baggrunden, Etakits porten er aaben, de komme bag paa Isidor, falde ham i Arme, tage Pistolerne fra ham, og vende dem imod ham).

Isidor. Død og Helsebede!

Majoren. Bring ham op paa Slottet, og hold nøie Vagt over ham.

Haudegen. Jeg vidste nok, vi vandt Seier; det gjør man altid, naar man har en god Sag at stride for.

(Man bringer Isidor bort, Haudegen sætter sig i Spidsen for Bønderne, Edvard, Julius og Majoren lede Elisa, der synes færdig af de smerteligste Bøller).

Tredie Act.

(Theatret forestiller en angennem Hauge, man seer Blomster, Buske, Budspring, Budsletter, og fornemmelig et stort staaende Træ paa høire Side; ved tredie Couliſſe paa vengſtre en Villedsstotte, hvorved er en Stenbank).

Første Scene.

Edvard (ene).

Ja! det er den eneste Beslutning, jeg kan tage; Tølelse, Vre, Alt byder mig den, og den skal blive iværksat. Jeg tilstaaer, Tanken om denne grusomme Skilsmisse sønderslider mit Hierte; den bringer mig til Fortvivlelse; men Elisæs gode Navn beroer derpaa, og jeg kan ikke staae i Tvivl. Det er ikke ved tomme Forsikringer, ved flygtige Eder, man viser sin Elskede Kiærlighed; det er ved virkelige Offre, paa vor Roligheds, ja paa vort Livs Bekostning; og dertil er jeg bestemt. O! Du har indtil dette Dieblis gjort saa meget for mig, tilbedelsesværdige Kone! at jeg med Fryghed bør gribe Leiligheden at vise Dig, at mit Hierte var Dit værdigt! Der er hun . . . Naar jeg seer hende, føler jeg Kiærlighed med Styrke modsatte sig dette Førehavende; men det gælder min Elskedes Rolighed og Lykke.

An=

Anden Scene.

Elisa. Edvard.

Elisa (sorgtsom). Herr Greven har ladet mig anmode.

Edvard. Er jeg da ikke Edvard meer for Dig?

Elisa. Jeg iler efter Deres Befaling . . .

Edvard. Befaling! o siig, min Bon!

Elisa. Efter alt, hvad der er forefaldet, kan jeg da endnu smigre mig . . .

Edvard. At være mig kjærere end nogen sinde.

Elisa. Den Forbrydelse, jeg beskyldes for . . .

Edvard. Er afskyelig! men Du er ikke istand til den! aldrig kom saadan Troløshed i Din Siel.

Elisa. Imidlertid synes Alt at vidne imod mig; Skinnet fordømmer mig; disse ulyksalige Papirer, som jeg rigtig nok kunde have nogen Fordeel af at opdicte, hvorledes skal jeg godtgjøre, at de ere mig sendte af den skiændige, som i Dag anklager mig? thi han er ene istand til at have anlagt en saa græffelig Plan. Mine Taarer, mine Eder, ere for svage til min Retfærdiggjorelse; en uretfærdig barbarisk Dom, men som Alt vil synes at stadfæste, skal overgive mig til Ulykken for stedse! den ulyksalige Elisa igien givet til Pris for Skiændsel, udsat for Bagvaskelser, skal see sig hadet, foragtet, forladt af Alle.

Edvard. Glemmer Du da, at Du har Edvard tilbage? Hvad Magt ligger der Dig paa en Almeensstemme, der næsten altid er uretfærdig eller

eller partiſk? En Ven, en ſand Ven, er alt hvad man bør ønske, og Du ſkal ſee, om jeg er det. Det Offer, jeg bringer Dig, er over mine Kræfter; men jeg ſkal ikke klage derover, naar Du . . .

Elisa. O da hele mit Liv ikke kan afbetale, hvad jeg er Dem ſkyldig, taler De da endnu om nye Begiæringer?

Edvard. Vi maa ſkilles, Elisa.

Elisa. Jeg føler det kun alt for vel! Jeg veed, at Bedtægter og Love fordre en evig Skilsmisse; men tør jeg ſmigre mig, at efter at have fuldbragt dette ſkrækkelige Offer, den arme Elisa ikke hades, foragtes af Dem; at hun endnu maa ſkee beholder nogen Deel i Deres Agtelſe.

Edvard. Jeg foragte Dig! Smerten forvilder Dig . . . Med koldt Blod havde Elisa ikke ſaaledes fornærmet ſin Ven. Hør mig rolig, og anſlag mig ſaa, hvis Du troer at have Føie dertil. Du har i denne Elendige kun ſeet en nedrig Falſkner, der anklagede Dig for Domſtolene, begiærte ſin Søn af Dig igien, og gjorde ſine Rettrigheder gjældende, for at martre Dig . . . Du har ikke betænkt, at det ſelfamme Menneſke, hæftet i Folge en Dødsdom, i Morgen kan udfaae ſin Straf, han kun altforvel har fortient, og at han da døende efterlader Dig og Din Søn et vanæret Navn, en forhadet Admindelſe i Arv . . . Dette er Du i Din første Smerte ikke bleven vaer; men mit smme Venſkab har ikke tilladt mig at dølge Dig det; og det er denne Ulykke, den ſtorſte af alle dem, der true Dig, der har indſkudt mig

E

et

et Middel, som jeg foreslaaer Dig som nødvendigt, uundværligt, det eneste, der kunde betrygge Din Rolighed og Din Lykke

Elisa (med Smerte). Min Lykke! af er der nogen for mig?

Edvard (med Deeltagelse). Elisa!

Elisa (fatter sig). Nu da?

Edvard. Isidor faaer en Sum Penge og et Ubefalingsbrev til en Skipper, som ligger seilklar; jeg faaer ham hemmelig bort herfra; min Onkel Majoren er for nøiagtig og streng i Tjenesten til, at han under nogen Betingelse lod en Forbryder undgaae. Isidor, der maa ansee det for en stor Lykke saaledes at undgaae den overhængende Død, kan under en anden Himmelegn og et andet Navn giore sin Lykke Saalænge imidlertid denne Glendige lever, er det min Pligt at leve adskilt fra Dig adskilt, Elisa! men ikke saa langt, at jeg jo idelig kan høre fra Dig, kan være Dig nær nok til at efterkomme, at forekomme ethvert af Dine Ønsker. Din Søn bliver min, jeg træder ham i Faders Sted, han skal være mig et levende Billede af Elisa. Inden jeg tager herfra, maae jeg have forsonet Dig med Din Fader, udvirket Dig den Forladelse, Du saa høilig har fortient. Vi have da begge i ham en søm trofast paalidelig Ven. Hvis engang Himlen, tilfreds med det tunge Offer jeg bringer, tilstæder, at Din Forsølgers Død forener os paa ny, o! med hvilken Hentykkelse skal jeg da igien ile til min Elisa! og Du! Du modtager dog Din Edvard? —

Elis

Elisa (gjennemtrængt af Beundring søger et Dieblik Udtryk til sin Erkiendtlighed; men før rørt til at tale vil hun kaste sig for hans Fodder; han griber hende i sine Arme, og hun synker op til hans Bryst).

Edvard. Du bifalder mig da?

Elisa. Kun mine Taarer svare; de sige Dig, bedre, end jeg var istand til, hvad jeg føler ved saa ædelmodigt et Forhold. O hvorfor gav Skibnen Dig ikke en Mage, der var slige Dyder værdig?

Edvard. Den gav mig Elisa.

Tredie Scene.

Julius. De Forrige.

Elisa. Kom Julius! kom min Søn! omfavn denne ædle Mands Fodder; og glem aldrig, at hvert Dieblik af Dit Liv bør være helliget til at vise ham Din Kærlighed.

Julius. O! har jeg da ikke fra første Dieblik elsket og æret ham, som den bedste blandt Fædre?

Edvard. Den bedste blandt Fædre! . . . Julius kald mig stedse saa! det er det eneste Navn, jeg ønsker at faae og fortiene af Dig. (omfavner ham.) Men den ærværdige Werner! veed man ikke, hvor han taget Veien hen?

Julius. Efter Deres Ønske ledte Gertrude ham, da han forlod Hollændergaarden, langt omkring i Marken; den gode Gamle blev træt, og forlangte at hvile sig. Gertrude førte ham ind i

Dyrehaugen, og sagde, de var tet ved en Mølsgaard to Mile herfra, hvor den retskafne Wandel boede, som Werner ikke kender. Han tillod, at hun gik hen, og bad om Huusly der til ham for i Nat, da han har fuldt og fast besluttet at forlade Holløndergaarden og Slottet for stedse. Derpaa gik Gertrude fra ham at underrette Dem om hans Ankomst og faae nye Befalinger.

Edvard. Jeg takker Dig min Ven! for det Du har skyndet Dig at bringe mig denne vigtige Tidende. Elisa gaae til min Onkel, overtal ham ikke at modsætte sig, hvad jeg vil bede ham om.

Elisa. Hvad har Du i Sunde?

Edvard. At forsones Dig med Din Fader.

Elisa. Kan Du smigre Dig at overvinde hans forudfattede Mening?

Edvard. Det haaber jeg.

Elisa. Og hvorledes?

Edvard. Ved at benytte mig af hans Vildfarelse. Jeg gjør det uden Betænkning, da det er til Gavn for ham selv, og for, hvad han elsker høiest paa Jorden. Gaa min Elisa!

Elisa. Jeg adlyder, og giver mit sidste Ønske, mit sidste Haab i Dine Hænder! o! i ingen Kunde jeg finde en ommere Ven og en ædlere Talsmand. (gaaer).

Fjerde Scene.

Edvard. Julius.

Edvard. Julius gaae hen til Gertrude, og lad hende strax gaae tilbage til sin gamle Herre, og

og sige ham, at den gamle Wandek med Fornøielse tager imod ham; og lad hende saa bringe ham ind i den store Sal ud til Haugen, jeg skal snart være der; men paalæg hende at bære sig for Alting godt ad; . . . og sig til Haudegen, han kommer strax med Din Fader.

Julius (bedrøvet). Min Fader! . . De sagde før, naadige Herre! jeg ikke skulde have andre end Dem.

Edvard. Om Forladelse, Julius! det var en uforsætlig Feiltagelse. Gaa min Søn og beed Haudegen bringe mig Arrestanten.

Julius. Jeg gaaer. (han griber Edwards Haand, kuffer den, og gaaer).

Femte Scene.

Edvard (ene).

Dette Offer var mig tungt; jeg tilstaaer det; men jeg har overvundet min Svaghed. Elisa bifalder mig, og jeg føler, jeg har gjort min Pligt. Isidor nærmer sig! lad mig være Herre over mig selv.

Siette Scene.

Haudegen. Isidor. De Forrige.

Haudegen (sagte til Greven). De har ladet mig befale at bringe Dem den Karl; der er han.

Edvard. Tak gamle Krigskammerat! . . . gaae nu og lad mig være ene.

Hau.

Haudegen. Med den Kjalstring, Herre! . . .
De betænker ikke.

Edvard. Hvad har jeg at frygte?

Haudegen. Alt.

Edvard. Jeg skal nok hindre ham fra at
giøre mig Ondt.

Haudegen. Hvorledes det?

Edvard. Ved at giøre ham godt.

Haudegen. Det Middel slaaer ikke altid
an; vi erfare for mange Prøver paa det mod-
fatte.

Edvard. Ligemeget! lad os være ene.

Haudegen. Jeg adlyder (sagte). Hvad saa
Greven siger, vil jeg holde et vaagent Øie med
den Karl. Hvor der ikke er godt inde, kommer
heller ikke godt ud; siger Ordsproget. (han hilser for
Greven, lader som han gaaer, og skjuler sig bag Billedstøtten).

Edvard. Kom nærmere Isidor . . . De
er meget strafværdig.

Isidor (stolt og med en mørk Stemme). Er det for
at haane mig, De lader mig komme? Jeg gaaer.

Edvard. Jeg haanede aldrig nogen.

Isidor. Hvad vil De mig.

Edvard. De veed, hvad Straf der fore-
staaer Dem?

Isidor. Døden.

Edvard. Jeg burde og kunde overlade Dem
til Deres Straf. De har fortient den.

Isidor. Jeg frygter den ikke.

Edvard. Men for at skaane en dydig Kone,
som De alt har gjort saa ulukkelig, en Søn, som
jeg holder af, og paa hvem Banæren af Deres
Døds,

Dødsmaade vilde falde tilbage, anseer jeg det for min Pligt at redde Dem derfra.

Haudegen (affides). Det kommer han til at fortryde.

Isidor. Og min Kone!

Edvard. Bliver os begge fremmed; jeg efterlader hende hos hendes Fader, og forlader hende for aldrig at see hende mere, for Døden har afgjort, hvem af os hun skal tilhøre.

Isidor. Da Døden kan befrie Dem fra en Medbeiler, som staaer Deres Lyksalighed i Veien, undres jeg over, at De gjør saadant et Offer.

Edvard. Det er ikke Dem, jeg gjør det.

Isidor. Jeg tilstaaer Dem, at i Deres Sted vilde jeg ikke føle mig istand til en saadan Overvindelse.

Edvard. Der er de Mennesker, for hvem Andres Lykke er Intet.

Isidor. Og af dem er jeg. (ironisk).

Edvard. Og andre der foretrække deres egen Afgtelse og en god Samvittigheds Vidnesbyrd for enhver Nøddelse, enhver Fordeel, som skulde koste dem en Handling, de maatte rødme over.

Haudegen (sagte). Vel truffet!

Isidor. Alt nok! siden Deres store Siel gjør Dem en Pligt af at redde mig, saa luk op, og lad mig komme herfra, (sagte,) til jeg kan komme her igien som Herre.

Edvard. Det vilde være farligt at forlade dette Sted inden Aften. De kan ikke komme herfra uden tet forbi Hollændergaarden, hvor De ufeilbart vilde blive kiandt af Bønderne, der har

har seet Dem komme, og bragt Dem' op til Slot-
tet; men at min Onkel ikke skal falde paa, at
lade Dem strax bringe til Bryssel, og derved giøre
mig det umueligt at redde Dem, maa De holde
Dem skult her i Dyrehaugen, til det bliver mørkt.

Isidor (gior en Bevægelse som giver tilkiende, han haar
der at smutte bort).

Edvard. Haab ikke at kunde flye, alle Ud-
gange ere lukkede.

Haudegen (affides). Og han er en heel Karl,
sætter han over de Mure.

Edvard. Klokken otte indfinder De Dem
der . . . (peger til venstre Side.) under mine Vin-
duer; jeg skal strax være hos Dem. De skal faae
et Brev med til en Kapitain, der ligger seilklar
ved Antwerpen, og tolv hundrede Gylde, der vil
frie Dem fra Trang, hvis De anvende dem vel.
Jeg skal besørge Klæder til Dem, at man ikke skal
fatte Mistanke ved Deres Udseende.

Haudegen. Han tænker paa Alt.

Edvard. Denne Gang (peger til høire.) fører
til den lille Haugelaage. Jeg skal selv følge Dem
til en Mand en lille halv Miil herfra, han
skal bringe Dem ad affides Veie til Antwerpen,
og afgive Dem til en paalidelig Ven, som jeg har
anbefalet Dem til. Glem, om De kan, det Navn
De bærer, og antag et andet, som De ikke behø-
ver at rødme ved. Søg under en anden Himmels-
egn at finde Rolighed og Lykke, hvis der endnu
kan være nogen for Dem; men søg den aldrig
mere paa andre Menneskers Beføstning; det er at
købe den for dyrt.

Hau-

Haudegen (affides). Hvilken Mand!

Edvard. Farvel! Klokken otte! der.

Isidor (med en mørk Stemme). Jeg møder! (Det begynder efterhaanden at mørknes).

Syvende Scene.

Isidor. Haudegen (sniest). Berchtold.

Isidor (seer efter Edvard, med truende Stemme). Ja! jeg møder! vee Dig! (vender sig og seer Berchtold.) Ah er Du der? . . . Jeg finder Dig meget beleilig.

Berchtold. Jeg har nyttet et gunstigt Øieblik til at smutte ind i Dyrehaugen og holde mig skjult der indtil nu! . . . men hvor har Du været henne; jeg begyndte at blive urolig over, jeg ikke saa til Dig, og jeg var bange, Du var kommet noget til.

Isidor. Lad os sætte os ned, saa kan vi bedst tale sammen i vor Magelighed, og uden at de kan see os fra Slottet. (De sætter dem paa Bænken ved den Billedstøtte, Haudegen er sniist bag.) Ja! efter jeg forlod Dig for at gaae ind i Hollændergaarden, var der en forbandet Officer fra mit gamle Regiment for at gjøre en Streg i min Regning og holde mig som Deserteur; jeg blev da hæftet og sat i et Slags Arrest, hvor jeg vel neppe var sluppet fra uden for at gaae til min Død, havde jeg ikke i min Estersmand fundet et Mynster paa

Edel.

Edelmodighed, som jeg vædder paa, ingen har seet Nags til.

Berchtold. Det var vist ham, Du snakkede med nys.

Isidor. Ja! han tilbød mig min Frihed.

Berchtold. Glad til.

Isidor. Tolv hundrede Gylde.

Berchtold. Tag Du dem; tolv hundrede Gylde mere og en Kone mindre; det er ikke at betænke sig paa.

Isidor. Det er i alle Tilfælde det eneste, jeg kan gjøre; min Undvigelse og Scenen i Dag vil gjøre alt for megen Opsigt til, at det er mig muligt at forlange Ægteskabet ophævet, uden at blive fiendt og anholdt paa ny. Altsaa er al Fordelen af denne Plan tabt for mig. Isteden for det byder man mig tolv hundrede Gylde; det er sikke Penge, og jeg vil reise; men Du fiender Isidor for vel til at troe, hans Medbeiler bliver lykkeligere derfor, og han har nys selv givet mig Midel i Hænder til at hævne mig.

Berchtold. Ret saa!

Isidor. Jeg kan dog stole paa Dig?

Berchtold. Det var et snorrigt Spørgsmaal.

Isidor. Klokken otte skal jeg indfinde mig under hans Vinduer, der skal han bringe mig Anbefalingsbrev, 1200 Gylde, og andre Klæder, for det disse ikke skal gjøre mig mistænkt.

Berch

Berchtold. Det er at drive Opmærksomhed
den til det yderste.

Isidor. Han skal selv følge mig ud af Dy-
rehangen for at sætte mig i Sikkerhed for alt
Overskud.

Berchtold. Det er meget tjenstagtigt.

Isidor. Hør nu, hvad jeg har besluttet.

Berchtold. Nu vel!

Isidor. Jeg tør vædde, Du har giettet
mig.

Berchtold. Ligemeget, kom kun med det
alligevel.

Isidor. Denne Gang gaaer til den lille Dy-
rehanges Laage.

Berchtold. Godt!

Isidor. Det var bedre, den ikke var saa
nær Slottet.

Berchtold. Vist nok! Du er bange, det
skulde falde ham ind at føre Dig en anden Vej.

Isidor. Rigtig!

Berchtold. Og hvem kan hindre Dig at
fælde ham her, siden han ledsager Dig.

Isidor. Det er ikke mig der skal fælde ham.

Berchtold. Som Du vil.

Isidor. Du seer det Træ.

Berch:

Berchtold. Ja! det er nok til at skule en Karl.

Isidor. Naar Du har hørt Klokken slaae otte, kommer Du herhid; saasnart jeg seer Edvard komme ud af Slottet, giver jeg bare et lille Slag i min Haand, saa veed Du, Du skal være paa Din Post; naar vi komme nær hen imod Træet, gaaer jeg nogle Skridt i Forveien, og Du seer mig gaae Dig forbi, Edvard kommer bag efter, naar han kommer lige for Dig

Berchtold. Alt nok.

Isidor. Jeg overslod ikke en anden at hævne mig, da jeg er vis paa, at jeg ikke skal støde feil af min Fiende; men hvis af en Handelse, som ingen kan forudsee, jeg blev anholdt, hvis Edvard selv, før han ved Mattetider betroede sig til et Menneske, han maa frygte, faldt paa at forvise sig, at jeg var ubevæbnet, kunde jeg gaae Glip af min Hævn; istæden for den paa denne Maade er mig vis.

Berchtold. Nok! Nok! Klokken otte, et Slag i Haanden

Isidor. Og den anden, der gaar Dig forbi.

Berchtold. Den anden, jeg skal ikke glemme det . . . Men hør, sig mig: de tolv hundrede Gylde.

Isidor. Du er halot i Alt. Lad os nu skilles ad; Dagen hælde, gaae tilbage i Dyrehaugen, og ikke for langt herfra, at Du kan være paa Dit Stevne paa Minuten; jeg skal skule mig i den

i den lille Lund, der er lige for Slottet, og hvor, fra jeg kan holde Die med Alt, hvad der foreskalder. Farvel saa længe.

Berchtold. Farvel saa længe!

Isidor. Den anden Person!

Berchtold. Vær Du rolig.

Isidor. Klokken otte!

Berchtold. Klokken otte. (vil gaae).

Isidor. Det er sandt; da man ikke veed, hvad der kan indtræffe, saa tag Du denne Brevtaske, der er adskillige Papirer i, hvoriblandt der er nogle, jeg trænger til, og som jeg havde givet en Ven i Forvaring, da jeg blev hæftet i München.

Berchtold. Det er godt. (De give hinanden Haand, og stilles ad; Isidor gaaer hen i Baggrunden, og Berchtold ind igien i Dørehaugen).

Ottende Scene.

Haudegen (alene, kommer ud bag fra Støtten).

Jo skaan I engang Kæltringen, saa skal I see, hvad Tak I saae! Min stakkels Herre! . . . medens den ædle Mand er ifærd med at opsætte et Skrift, som skal betrygge den Kæltrings Livsophold, og maaskee gjøre hans Lykke, imedens han ødsler Belgierninger paa det Uhyre, som ikke fortjener dem, gjør det Umenneffe i Mørket Plan til en ny Forbrydelse, og det til at myrde sin Velgører, overlægger han i Nag, hvorledes han sikkerst

først kan bringe ham af Dage. Og havde jeg ikke været, eller rettere havde Himlen ikke selv holdt sin Haand over Greven, saa var dette skændige Forehavende ogsaa gaaet an Men I skal see, at I har at giøre med en gammel Soldat, der sagtens ikke kan binde an i List med saadanne lumske Riddinger, men der skal gaae imod Jer ligesaa uforsagt, som han i sine friske Dage gik imod sit Lands Fiender Skal jeg være min Herre ad? Nei! han troede mig ikke; eller kanskee han var høimodig nok til at tilgive Det vilde være en Svaghed; Mildhed har ogsaa sine Grændser. Der kommer nogen. Jeg vil ikke lade mig mærke med nogen Ting.

Niende Scene.

(Det bliver Nat).

Haudegen. Julius.

Haudegen. Hvem der?

Julius. Er det Dem, Haudegen?

Haudegen. Ja! Monsieur Julius.

Julius. Jeg søger om Dem.

Haudegen. Hvor De er i Bevægelse; hvad er der da foregaaet?

Julius. En skrækkelig Scene.

Haudegen. De forkrækker mig; der er dog vel aldrig

Ju-

Julius. Med Majoren og den gamle Berner.

Haudegen. Og hvorom det da?

Julius. De veed, at Greven havde befaleet, at Gertrude skulde lede den gode gamle Mand tilbage til Slottet, og bilde ham ind, at de var hos en Forpagter i Nabolauget, der hedde Wandek.

Haudegen. Rei! det er det første, det jeg hører.

Julius. Man har ført ham ind i et Haugeværelse, som gik ud til Drangeriet; der kom Majoren, som havde taget sig paa at spille Wandek ind til ham, tog overmaade forbindtlig imod ham, og som for at faae ham til at klage sine Ulykker, fortalte han sine; det er at sige, de, han foregav at have haft.

Haudegen. Jeg forstaaer.

Julius. De begriber let, at det var Grevindens Historie, de havde aftalt, der skulde fortælles med alle de Omstændigheder, der kunde formilde den Gamle.

Haudegen. Nu da.

Julius. Reppe begynde den foregivne Wandek paa sin Historie, før Herr Berner blev mørk og tankesuld; og saasnart han af de overeensstemmende Omstændigheder blev overtydet, at det var hans Datter, man vilde tale om, reiste han sig med eet, og sagde til Herr Majoren: Snedige Mand; tro ikke, at denne List bedrager mig, jeg lader Din Hensigt vederfares Ret; dette Skridt stadfæster de Tanker, jeg havde fattet om Dig, den er et nyt Beviis paa Din Siæls Godhed; men
Du

Du, som tager Dig paa at forsvare denne strafværdige Datter, Du veed sikkerlig ikke, at nys, at i denne Dag den Glendige, der har røvet mig hende, er kommet at trodse os Alle; at denne Elisa er overbevist om, vitterligen at have indgaaet et dobbelt Ægteskab, at hun vil blive slæbt for Domstolene, dømt, bestraffet . . . at hendes Ransmands blotte Navn, den blotte Tanke om ham er nok til at give mig al min Brede tilbage . . . Saalænge han lever, vil man forgiæves prøve at bevæge mig; jeg gjør her den Sed, aldrig at tilgive min Datter, før hendes Forsører er død. Ved disse Ord forlanger han, at man skal føre ham ind i det Bærelse, man har bestemt ham; der lukker han sig inde, og vil ikke tillade nogen at komme til ham. Min Moder er ude af sig selv, og er bragt næsten døende op paa sit Bærelse. Greven har anbefalet hende paa det indstændigste til dem, der ere om hende, derpaa gif han, og befalte mig at søge om Dem overalt, og føre Dem til ham; han har noget at give Dem at bestille ved et Forehavende, der skal skaffe min Moder sin Rolighed. O kom, skynd Dem, min Ven! hvert Dieblif, vi spille, forøger hendes Smerte, og det er Synd et Dieblif at forlænge hendes Lidelser.

Haudegen. Jeg kan ikke; jeg har min gode Grund, til ikke at gaae tilbage til Slottet; gaae De hen til Greven og siig De har ikke seet mig.

Julius. Skal jeg lyve?

Hau.

Haudeggen. Det maa De! det giælder Fru Grevindens Lykke.

Julius. Jeg forstaaer Dem ikke.

Haudeggen. Eigemeget!

Julius. Men De forsikkrer mig, at det er...

Haudeggen. Ja! ja! gaae De!

Julius. Jeg løber. (gaaer. Det bliver mørk Nat, Klokkerne slaar otte).

Tiende Scene.

Haudeggen (ene).

Nu er Klokkeslettet . . . og jeg skulde gaae herfra . . . forlade dette Sted, da jeg er her for at redde en retsaffen Mand! Nei! nei! jeg gaaer ikke herfra. Om Forladelse, min gode Herre! det er første Gang jeg ikke adlyder Deres Befaling, men i dette Tilfælde adlød jeg ikke Keiserens selv . . . Her vil jeg have mit Hovedquarteer (peger til Baggrunden.) her er Observationsarmeen (lytter.) der kommer nogen; lad os trække os tilbage (han gaaer i Baggrunden men bestandig midt paa Theatret).

Ellevte Scene.

Haudeggen. Berchtold.

Berchtold (kommer ind fra højre Side, søger at finde sig for, og gaaer lige mod Støtten). Jeg troer, det er her . . . det er diævels mørkt, . . . man kan

neppe kende det ene fra det andet (Roder mod Støtten.)
 Her er det; der er Bænken . . . Støtten . . .
 nu maa Træet være paa venstre . . . der er det!
 godt, jeg er paa min Post! nu kan Fienden komme
 naar han vil.

Tolvte Scene.

De Forrige. Isidor (Kommer raus frem i Coulissen
 paa høire Side, slaaer derpaa et Slag i Haanden, og gaar
 derpaa igien).

Berchtold. Det var Signalet! . . . nu
 færdig! . . . den anden, der gaar mig forbi,
 for en Ulykke! det er alt det, jeg kan see.

Haudegen (har vogtet uoie paa Isidor; saasnart han
 er borte, gaar Haudegen til Coulissen, bliver der, og lytter hen,
 til han bliver ham vaer). Der er han . . . nu maa
 jeg gaae (gør lidt Larm).

Berchtold. Der er han gib Agt!
 (Haudegen gaar tvertover Skuepladsen, forbi det Træ, Berchtold
 staar bag ved i Dørehaugen.) Een! (Nu kommer Isidor samme
 Vej). To! (I det Isidor kommer Berchtold forbi, springer denue
 med et frem og stoder Dolken i ham. Isidor falder).

Isidor. Det var mig! . . . jeg dør.

Trettende Scene.

De Forrige. Edvard.

Edvard (Kommer i det Øieblik, Isidor falder). Him-
 mel! Hielp. (gaar ud).

Fior-

Tiortende Scene.

Berchtold. Haudegen.

Berchtold. Jeg maa tage Flugten. (Taster sin Dolk, og vil redde sig i Dyrehaugen).

Haudegen (som lurar paa ham, standser ham, og tager ham fat). Nei Skurk! ikke af Stædet.

Berchtold. Lad mig slippe.

Haudegen. Du er truffet paa den Urette!

Berchtold. Vil Du have Penge.

Haudegen. Ikke for ti tusinde Daler vilde jeg have det ugiort. Herhid! . . . jeg har ham! jeg har ham.

Femtende Scene.

De Forrige. Edvard. Elisa. Julius.
Betiente med Fakler.

Edvard. Herhid til Hielp!

Haudegen (støder Berchtold hen blandt Betienterne). Kom, tag mig fat paa den Kieltring, og slip ham ikke, vi har et Ord at snakke med ham. (Man gaaer med Berchtold. Haudegen raaber efter dem:) Randsag hans Kommer. Der skal være en Tegnebog med Papiirer.

Edvard (seer Isidorus Lige). Hvad seer jeg.

Haudegen

Haudegen. Deres Banemand falder i sin egen Snare.

Elisa. Isidor! Gud! (hun og Julius vende Vinene bort).

Edvard. Tag Liget bort fra hendes Vine. (De bringe det bort; til Haudegen:.) Hvad sagde Du?

Haudegen. Til Lon for alle Deres Belgierninger havde det Uhyre svoret Deres Død; her skulde hans Ugierning været udført, og havde jeg ikke været saa lykkelig at komme efter hans afstørelse Forehavende, havde vi her staaet og grædt over vor gode Herres Liig.

Edvard. Hvem har fældet ham.

Haudegen. Hans Medskyldige! Ingen ærlig Mand skulde lægge Haand paa ham.

Sextende og sidste Scene.

De Forrige. Brown. Werner. Gertrude.
Majoren.

Brown. Kom retskafne Gamle.

Werner. Hvad hører jeg. Isidor er ikke mere. —

Brown. Deres Naade! denne Tegnebog, der er fundet hos Berchtold, med Papirer, der høre Isidor til, indeholder maaskee Beviser for Deres Ufskyldighed.

Elis

Elisa. Hvad seer jeg; samme Haand som Dødsattesten. Hinkmer! hans Staldbroder!

Edvard (som har læst et Pie paa Brevet). Hører dog! (han læser.) Kære Isidor! jeg har først for en Maaned siden faaet at vide, hvor Du sad fast, og Du kan lettelig tænke, jeg intet har forsømt for at faae Dig fri; da intet andet vilde hjælpe, har jeg bestukket en af Slutterne, der skal tilstille Dig Alt, hvad Du har behov for at rumme; skynd Dig da at forlade Dit Fængsel, og ile did, hvor Lykken falder Dig; Du var alt hæftet, da jeg vilde melde Dig Udslaget af vor Plan, saa jeg først nu kan lade Dig vide, at den fuldkommen lykkedes; Din kiære Egtesælle har i sin Tid faaet Dødsattesten, og alle De øvrige Documenter. At hun ikke kunde undgaae en Snare, vi satte hende, begriber Du let. Hun giftede sig ogsaa strax med Grev Edvard Fernheim og boer en Miils Wei fra Antwerpen paa et prægtigt Slot, som Greven gav hende i Brudegave. Nu er han ved Armeen, saa Du uden Fare kan give Dig paa Veien, og mælde Dig! Nu har jeg faaet, nu kan Du høre; Din Ven Hinkmer.

Werner. Det Uhyre!

Alle. Skrækkeligt!

Edvard. Værdige Werner! o at De faae de meest autentiske Beviser paa Deres Datters Ukyldighed.

Werner. Staaer De mig inde derfor.

Broder

Brown. Majoren. Edvard. Alle alle!

Werner. O! hvor gierne troede jeg Eder.

Brown. Majoren. Edvard. Lad Dem
dog bevæge!

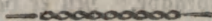
Werner. Hvor er hun da, at jeg kan til-
gibe hende.

Elisa. For Deres Fødder! (falder paa Knæ
for ham).

Werner (rækker Arme mod hende). I mine Ar-
me! Elisa! Julius! Kom til mit Hierte.

Elisa (fra ham til Edvard). Edvard!

Edvard (rækker sine Arme mod hende). Elisa! Ukyld
feirer. (Hun synker i hans Arme, og Dækket falder).

From Helena, Idaho, 1881

Dear Mr. [Name] of the [Name] Co.

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst.

and in reply to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration.

I am, Sir, very respectfully,
Yours,
[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

[Name]

